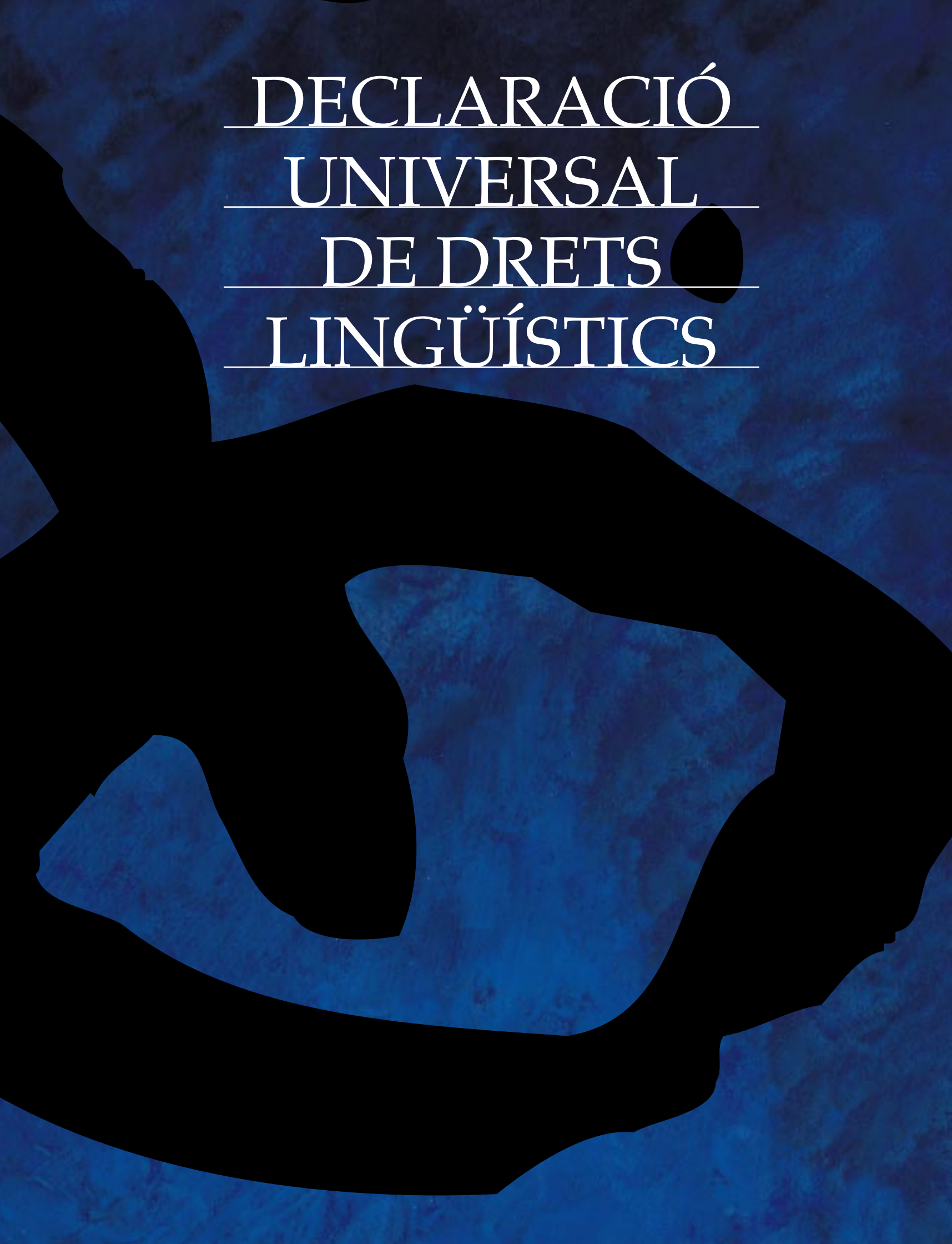

DECLARACIÓ
UNIVERSAL
DE DRETS
LINGÜÍSTICS

DECLARACIÓ
UNIVERSAL
DE DRETS
LINGÜÍSTICS

DECLARACIÓ
UNIVERSAL
DE DRETS
LINGÜÍSTICS

5

DECLARACIÓ UNIVERSAL DE DRETS LINGÜÍSTICS
Comitè de seguiment

Agraïm als traductors i a les editorials el permís
per publicar els poemes inclosos als llibres següents:

Seamus Heaney, *La llanterna de l'arc*, Barcelona,
Edicions 62/Ediciones Península, 1992

Wisława Szymborska, *Vista amb un gra de sorra*,
Barcelona, Edicions Columna, 1997

© Comitè de seguiment de la Declaració Universal de Drets Lingüístics
Abril de 1998

Producció: Institut d'Edicions de la Diputació de Barcelona
Disseny: Miquel Llach
Impressió: Inresa

Dipòsit legal: B-18170-98

Edició no venal

Índex

Pròleg , per Carles Torner i Pifarré	9
El text i el procés , per Oriol Ramon i Mimó	11
Presentació , per Rigoberta Menchú Tum	17
Declaració Universal de Drets Lingüístics	19
Suport de personalitats internacionals	33
Wisława Szymbroska	34
Nelson Rolihlahla Mandela	36
Buthelezi Mangosuthu Gatsha	38
Ronald Harwood	40
Homero Aridjis	42
Noam Chomsky	44
José Ramos Horta	46
Dalai Lama	48
Dr. M. Aram	50
Desmond Tutu	52
Lászlo Tóké	54
Ricard Maria Carles i Gordó	56
Adolfo Pérez Esquivel	58
Josep Carreras	60
Seamus Heaney	62
Ngugi Wa Thiong'o	64
Shimon Peres	66
Yasser Arafat	68
Octavio Paz	70
Judit Mascó	72
Peter Gabriel	74
Joan Oró	76
Membres del Comitè de Seguiment i del Consell Científic de la DUDL	79

Conta una antiga llegenda que, temps era temps, hi havia un rei que va sentir dir que al seu país vivia un savi autèntic. Tan savi, deien els rumors, que parlava tots els llenguatges del món. Sabia escoltar el cant dels ocells i els entenien com si fos un d'ells. Sabia llegir la forma dels núvols i comprendre immediatament el seu sentit. Qualsevol llengua que sentís, responia sense vacil·lar. Fins i tot llegia el pensament dels homes i les dones vinguessin d'on vinguessin. El rei, impressionat per tants mèrits com se li atribuïen, va fer cridar aquell home savi al seu palau. I el savi hi va fer cap.

En tenir-lo al davant, el rei s'afanyà a preguntar-li:

–És cert, bon home, que sabeu totes les llengües del món?

–Sí, Majestat –va ser la resposta.

–És cert que escolteu els ocells i n'enteneu el cant?

–Sí, Majestat.

–Que sabeu llegir la forma dels núvols?

–Sí, Majestat.

–I, tal com m'han dit, és cert que fins i tot llegiu el pensament de les persones?

–Sí, Majestat.

El rei encara tenia una última pregunta...

I nosaltres, quina pregunta li fariem a aquell savi entre els savis?

Quantes llengües d'arreu del món parlen els autors de la Declaració Universal de Drets Lingüístics? Incomptables, gosaríem dir. En tot cas, vingudes de més de noranta estats dels cinc continents, més de dues-centes persones van reunir-se el 6 de juny de 1996 a Barcelona per proclamar aquesta Declaració. Els uns representaven petites ONG locals, compromeses en l'educació d'una llengua no reconeguda en l'ensenyament oficial del seu país. Hi havia escriptors ens molt diversos idiomes, que fan dia a dia ús de la seva llengua per crear universos literaris oberts a tothom. Altres representaven ONG internacionals que han fet de la defensa dels drets lingüístics la seva missió. Altres eren experts en dret, en llengües, en sociolingüística, en diverses branques del saber que convergeixen en l'estudi acadèmic dels drets lingüístics.

Per a tots ells i elles, la Declaració Universal de Drets Lingüístics dibuixa un horitzó de convivència i de pau gràcies al reconeixement del dret que cada comunitat lingüística té de donar forma a la vida en la seva llengua pròpia, en tots els àmbits. Així ho van proclamar. I des d'aquell moment la Declaració Universal de Drets Lingüístics ha fet taca d'oli: cada mes que passa arriba la notícia de la seva traducció a una nova llengua, d'una nova adhesió d'alguna organització que no havia pogut ser associada al procés. O d'una personalitat internacional que ha decidit donar suport a la Declaració, i amb ella a la defensa de totes les llengües en un context internacional que amenaça la supervivència de moltes d'elles.

Aquell text, redactat, esmenat, aprovat i proclamat a nivell no governamental, vol tanmateix contribuir al treball de les Nacions Unides. Vol ser un esperó, una crida als estats perquè, en la dinàmica oberta per la Declaració dels Drets Humans de 1948, reconeixin els drets lingüístics de les persones i de les seves comunitats. L'associació de la UNESCO al nostre procés des del primer moment, i el treball que ha seguit fent en aquesta línia, ens dóna l'esperança que algun dia serà aprovat un instrument normatiu de les Nacions Unides que regularà arreu la defensa dels drets lingüístics. Aquest llibre vol ser una contribució als treballs de l'organització internacional.

S'hi recull el text de la Declaració Universal de Drets Lingüístics i s'hi explica com va ser redactada i com va ser proclamada en la Conferència Mundial de Drets Lingüístics. Aplega el treball de 61 ONG, 41 centres del PEN Club Internacional i 40 experts en drets lingüístics. I recull també el testimoni de personalitats de la vida internacional, de la literatura, de la defensa dels drets, de la lluita per la pau, que han volgut ser els nostres companys de camí.

Tots nosaltres, com el rei de la llegenda, podem plantejar l'última pregunta a aquell savi que coneixia tots els llenguatges del món. El rei va mirar-lo desafiadament, com si el volgués posar a prova, i li llançà l'última pregunta:

-A les meves mans, que tinc ara amagades a l'esquena, hi tinc un ocell, home savi. Respon-me: és viu o és mort?

La resposta del savi s'adreça a tothom. En el nostre cas, a tothom que tingui cap responsabilitat en la promoció dels drets lingüístics, des del militant fins a l'escriptor, des de la mestra fins al legislador. Perquè aquell savi, de forma inesperada, va tenir por. Sabia prou bé que, fos quina fos la seva resposta, el rei podia matar l'ocell. Va mirar el rei i s'estigué en silenci una llarga estona. Al capdavall, amb veu molt serena, va dir:

-La resposta, Majestat, és a les vostres mans.

La resposta és a les nostres mans.

1. El procés

Els dies 6 al 8 de juny de 1996 es reuniren a Barcelona 61 ONG, 41 Centres PEN i 40 experts en dret lingüístic de tot el món. La convocatòria de la Conferència Mundial de Drets Lingüístics (CMDL) fou una iniciativa del Comitè de Traduccions i Drets Lingüístics del PEN Club Internacional i el CIEMEN (Centre Internacional Escarré per a les Minories Ètniques i les Nacions), amb el suport moral i tècnic de la UNESCO.

L'Assemblea de Participants de la CMDL aprovà la Declaració Universal de Drets Lingüístics (DUDL) per aclamació en un acte celebrat el dia 6 de juny al Paranimf de la Universitat de Barcelona. Els delegats de les ONG, Centres PEN i experts firmaren el document en el mateix acte, al final del qual lliuraren el text i el plec de signatures al senyor Andri Isaksson representant oficial del Director General de la UNESCO. D'aquesta manera l'àmbit associatiu no governamental ha posat sobre la taula de la UNESCO un text perquè esdevingui el punt de partida del treball dels experts governamentals. Tot plegat no hagués estat possible sense la confluència dels objectius en la línia de treball que, a l'interior de la UNESCO, havia iniciat el projecte Linguapax.

Dos dies després, el 8 de juny, a l'auditori de La Pedrera, aquella plataforma d'ONG, centres PEN i experts decidí de crear un Comitè de Seguiment de la Declaració Universal de Drets Lingüístics (CSDUDL). Un mes després el senyor Frederic Mayor Zaragoza, director general de la UNESCO, rebé els organitzadors de la CMDL i acollia, d'aquesta manera, el text i el procés.

2. El context

La Declaració és un document llarg i complex. No podia ser de cap altra manera, perquè el tema en si és complex, i més quan la voluntat dels redactors ha estat de recollir, el més democràticament possible, les opinions expressades per moltes persones i organitzacions d'arreu.

La proposta d'escriure la Declaració sorgí durant una sessió extraordinària del Comitè de Traduccions i Drets Lingüístics del PEN Club Internacional, celebrada a Palma de Mallorca el desembre de 1993. A principis de 1994 es va crear el comitè organitzador i al setembre d'aquest mateix any va començar el procés de reflexió sobre la Declaració Universal de Drets Lingüístics, quan les entitats promotores de la Conferència encarregaren la redacció a un equip d'experts procedents de diferents disciplines i camps d'actuació. En l'elaboració dels dotze esborranys hi intervingueren quaranta experts de diferents països.

Les noves tecnologies de la comunicació feren possible un ampli debat sobre el contingut de la Declaració amb persones i entitats de tots els continents.

La diversitat de les aportacions que l'equip d'experts anà rebent de totes les entitats durant el procés de redacció va ser un factor determinant perquè la Declaració reflectís la multiplicitat de contextos socio-lingüístics i mantingués un equilibri de plantejaments poc usual fins el moment actual.

Un dels esforços dels redactors fou de definir uns drets lingüístics equitatius, sense subordinar-los a l'estatus polític o administratiu del territori on pertany la comunitat lingüística, ni a criteris com el grau de codificació o el nombre de parlants, els quals no han estat considerats a efectes de dret. Per aquest motiu, la Declaració proclama la igualtat de drets lingüístics, sense distincions no pertinents entre llengües oficials / no oficials, nacionals / regionals / locals, majoritàries / minoritàries, o modernes / arcaïques.

Una de les aportacions més importants al Dret Lingüístic rau en el fet que la Declaració considera inseparables i interdependents les dimensions col·lectiva i individual dels drets lingüístics, perquè la llengua es constitueix col·lectivament en el si d'una comunitat i és també en el si d'aquesta comunitat que les persones en fan un ús individual. D'aquesta manera, l'exercici dels drets lingüístics individuals només es pot fer efectiu si hom respecta els drets col·lectius de totes les comunitats i tots els grups lingüístics.

Articular els drets lingüístics de comunitats, grups i persones que comparteixen un mateix espai és imprescindible per a garantir la convivència, però resulta extraordinàriament complex. D'aquí que la Declaració tingui en compte els drets de les comunitats lingüístiques assentades històricament en el seu territori per a establir una gradació, aplicable en cada cas, dels drets dels grups lingüístics amb diferents graus d'historicitat i d'autoidentificació, i dels individus que viuen fora de la seva comunitat d'origen.

12

Si bé l'exercici dels drets lingüístics pot dependre dels recursos disponibles, fóra injust de negar la validesa d'aquests drets alegant una falta de mitjans. Per això la Declaració recorda que la realització dels drets tan universalment reconeguts avui en dia com el dret a la vida, a la salut, al treball o a l'educació requereixen un finançament considerable; i demana un compromís internacional de solidaritat que compensi, també en aquest camp, els dèficits i faci viables els drets dels més desfavorits.

La varietat de factors que condicionen la situació de les llengües, la difícil convergència dels interessos de comunitats, grups i individus, i la necessària interrelació entre els drets lingüístics i altres drets fonamentals, fan impossible la definició d'unes mateixes mesures aplicables a tots els casos. Per això la Declaració, bo i destacant la responsabilitat ineludible dels poders públics, se centra en els drets i no en les obligacions o les prohibicions, i posa l'accent en la recerca de solucions adaptades a cada cas a partir del consens democràtic.

3. La pau lingüística

La Declaració, doncs, és un text que esdevé necessari, tal com manifesten els seus Preliminars «per corregir els desequilibris lingüístics de manera que assegurí el respecte i el ple desplegament de totes les llengües i estableixi els principis d'una pau lingüística planetària justa i equitativa, com a factor cabdal de la convivència social».

I si aquesta pau ha de ser justa i equitativa és perquè en els fonaments de la Declaració hi ha el principi bàsic de la igualtat de tots els pobles i de totes les llengües. Ni les característiques dels pobles (econòmiques, socials, religioses, culturals, demogràfiques, etc.) ni les característiques de les llengües no justifiquen cap mena de discriminació, per tant totes les comunitats lingüístiques són subjectes dels mateixos drets.

Totes les prediccions indiquen que durant el segle XXI poden desaparèixer el 80% de les llengües del món. Això comporta un plantejament inevitable: que el plurilingüisme i la diversitat lingüística han de contribuir a la cultura de la pau tant com aquesta ha de contribuir a preservar la diversitat.

Aquesta relació de reciprocitat és assolible si el desenvolupament de la cultura de la pau explora els valors que proporcionen les llengües com a elements d'integració. En aquest sentit, la DUDL fomenta una nova percepció del concepte de diversitat lingüística: aquell que entén TOTES les llengües com a patrimoni de la humanitat, i transmet el convenciment que aquest patrimoni no és cap propietat sinó un llegat i com a tal no el podem dilapidar. Amb cada llengua que desapareix s'altera l'equilibri ecolingüístic del món, i la rapidesa i proliferació dels processos de substitució poden comportar conseqüències imprevisibles que ja es comencen a detectar en diverses patologies col·lectives. És aquí on hi ha la gran aportació que la DUDL pot fer a la cultura de la pau: fomentar la consciència que la diversitat lingüística no és tan sols necessària sinó que és una aportació imprescindible al coneixement de la humanitat, perquè cada llengua ens proporciona una de les múltiples formes d'entendre el món.

D'altra banda, les condicions de vida actuals faciliten l'acceleració dels processos de substitució lingüística, i és per això que cal modificar la percepció de la llengua; el mite de la diversitat lingüística com a barreira per la comunicació i la integració és fals. Ben al contrari, el fet que la llengua sigui un fet tangible la fa un element fonamental de la integració. I, naturalment, allò que la fa imprescindible en la cultura de la pau és que és transmissible i acumulable: és un bé accessible a tots i la seva adquisició no comporta cap renúncia.

La Declaració ha estat realitzada en un moment en el qual la diversitat lingüística del planeta està greument amenaçada. A aquesta situació ens hi han portat diversos factors definits per:

- «– La secular tendència unificadora de la majoria d'estats a reduir la diversitat i a afavorir actituds adverses a la pluralitat cultural i al pluralisme lingüístic.
- »– El procés de mundialització de l'economia i, en conseqüència, del mercat de la informació, la comunicació i la cultura, que trasbalsa els àmbits de relació i les formes d'interacció que garanteixen la cohesió interna de cada comunitat lingüística.
- »– El model economicista de creixement propugnat pels grups econòmics transnacionals, que pretén identificar la desregulació amb el progrés i l'individualisme competitiu amb la llibertat, cosa que genera greus i creixents desigualtats econòmiques, socials, culturals i lingüístiques.» (Preàmbul)

La Declaració Universal de Drets Lingüístics oposa a aquests factors una concepció de l'universalisme basada en la diversitat lingüística i cultural, que superi alhora les tendències homogeneïtzadores i les tendències a l'aïllament exclusivista, i que té com a eixos fonamentals:

- «– En la perspectiva política, concebre una organització de la diversitat lingüística que permeti la participació efectiva de les comunitats lingüístiques en aquest nou model de creixement.
- »– En la perspectiva cultural, fer plenament compatible l'espai comunicatiu mundial amb la participació equitativa de tots els pobles, de totes les comunitats lingüístiques i de totes les persones en el procés de desenvolupament.
- »– En la perspectiva econòmica, fonamentar un desenvolupament sostenible basat en la participació de tothom i en el respecte per l'equilibri ecològic de les societats i per unes relacions equitatives entre totes les llengües i cultures.» (Preàmbul)

4. La Declaració Universal de Drets Lingüístics

La Declaració pretén de ser aplicable a una gran diversitat de situacions lingüístiques, i per això ha posat una atenció especial en la definició de l'aparell conceptual en què es basa el seu articulats. Així, considera com a eixos de la comunitat lingüística la historicitat, la territorialitat, l'autoidentificació com a poble i el fet d'haver desenvolupat una llengua comuna com a mitjà normal de comunicació entre els seus membres. Consegüentment, la Declaració defineix, sempre en el seu Títol Preliminar, la llengua pròpia d'un territori com l'idioma de la comunitat històricament establerta en un determinat espai. La necessitat de preservar els drets lingüístics de col·lectivitats desplaçades del seu territori històric (ja sigui per migració, deportació, o altres causes), de manera que siguin compatibles amb els drets de la comunitat lingüística del lloc de destí, ha estat contemplada en la conceptualització del grup lingüístic, entès com una col·lectivitat humana que comparteix una mateixa llengua i que es troba assentada en l'espai territorial d'una altra comunitat lingüística, però sense una historicitat equivalent.

La Declaració no entén el territori solament com a àrea geogràfica sinó també com un espai social i funcional imprescindible per al ple desenvolupament de la llengua. Això permet, per exemple, considerar com a comunitat lingüística els pobles nòmades en les seves àrees històriques de desplaçament, i entendre que es troben al seu propi territori i pertanyen a una comunitat lingüística les comunitats que:

- «– es troben separades del gruix de la seva comunitat per fronteres polítiques o administratives;
- »– estan assentades històricament en un espai geogràfic reduït, envoltat pels membres d'altres comunitats lingüístiques; o
- »– estan assentades en un espai geogràfic compartit amb els membres d'altres comunitats lingüístiques d'historicitat similar.» (Article 1.3)

14

L'equilibri de la Declaració es fonamenta en l'articulació entre els drets de les comunitats i grups lingüístics i els drets de les persones que en formen part. Per això es tenen en compte, a més de la historicitat relativa i la voluntat expressada democràticament, els factors que poden aconsellar un tracte compensatori. La mateixa voluntat d'universalisme de la Declaració comporta la correcció dels desequilibris per tal que s'asseguri el respecte i el ple desplegament de totes les llengües.

Un altre dels aspectes a què la Declaració ha fet una atenció especial és a l'articulació entre els drets de les comunitats i grups lingüístics i els drets de les persones que en formen part, de manera que ni els uns ni els altres puguin representar un obstacle a la interrelació i la integració amb la comunitat lingüística receptora, ni una limitació dels drets d'aquesta comunitat o dels seus membres a la plenitud de l'ús públic de la llengua pròpia en el conjunt del seu espai territorial. Per això fa explícits una sèrie de drets personals inalienables i exercibles en qualsevol situació, com:

- «el dret a ésser reconegut com a membre d'una comunitat lingüística;
- »el dret a l'ús de la llengua en privat i en públic;
- »el dret a l'ús del propi nom;
- »el dret de relacionar-se i d'associar-se amb d'altres membres de la comunitat lingüística d'origen;
- »el dret de mantenir i desenvolupar la pròpia cultura;
- »i tots els altres drets de contingut lingüístic reconeguts en el Pacte Internacional de Drets Civils i Polítics de 16 de desembre de 1966 i el Pacte Internacional de Drets Econòmics, Socials i Culturals de la mateixa data.» (Article 3.1)

Al mateix temps considera un dret i un deure de les persones que s'estableixen en el territori d'una comunitat lingüística diferent de mantenir-hi una relació d'integració, entesa com una resocialització d'aquestes persones en la societat que les acull, i només accepta com a resultat d'una opció individual plenament lliure l'assimilació, entesa «com l'aculturació de les persones en la societat que les acull, de tal manera que substitueixin les seves característiques culturals d'origen per les referències, els valors i els comportaments propis de la societat receptora.» (Article 4.2) A aquests drets personals, la declaració afegeix com a drets dels grups lingüístics:

- «el dret a l'ensenyament de la pròpia llengua i cultura;
  - «el dret a disposar de serveis culturals;
  - «el dret a una presència equitativa de la llengua i la cultura del grup en els mitjans de comunicació;
  - «el dret a ser atesos en la seva llengua en els organismes oficials i les relacions socioeconòmiques.»
- (Article 3.2)

A més dels principis generals, els títols de la declaració articulen els drets lingüístics en els àmbits de l'administració pública i òrgans oficials, l'ensenyament, l'onomàstica, els mitjans de comunicació i noves tecnologies, la cultura i l'àmbit socioeconòmic. Les disposicions transitòries fan referència al deure dels poders públics de prendre totes les mesures per l'aplicació dels drets proclamats en la declaració, i de vetllar perquè autoritats, organitzacions i persones siguin informades dels drets i deures correlatius que es desprenen de la Declaració.

Finalment, en les Disposicions finals, es proposa la creació del Consell de les Llengües en el si de les Nacions Unides; i es propugna i promou la creació d'una Comissió Mundial de Drets Lingüístics.

5. El seguiment

L'Assemblea de participants de la Conferència Mundial de Drets Lingüístics creà un Comitè de Seguiment de la Declaració amb la finalitat doble d'exercir l'acompanyament del text en el seu camí dins de la UNESCO i d'aconseguir el màxim suport possible de les institucions i entitats d'arreu, un suport que reforça el pes moral de la Declaració i ajuda a difondre'n el seu contingut.

El Comitè de Seguiment creà un Consell Científic format per experts en dret lingüístic de tot el món. La finalitat d'aquest Consell és de recollir noves idees i aportacions que completin i millorin el contingut de la Declaració i d'estar al servei de la UNESCO sempre que aquesta ho requereixi.

En aquest llibre presentem totes les persones significades del món que han donat el seu suport a la Declaració i que demanen als organismes internacionals que prenguin nota i treballin en la línia que ja ha encetat la societat civil amb aquesta DUDL. Aquestes persones representen la gran quantitat d'adhesions que durant aquests dos primers anys de vida de la Declaració hem anat rebent, tant d'institucions públiques com de parlaments democràtics, d'ONG, altres centres PEN, i personals.

El llibre, que serà distribuït a les delegacions estatals de la UNESCO, pretén difondre molt modestament els principis de la Declaració entre els membres de la UNESCO i contribuir a la creació d'un grup de treball sobre drets lingüístics en el si d'aquest organisme. Tot plegat ens apropiaria una mica més a una Convenció Internacional de Drets Lingüístics.

6. L'esperança

Quan es parla de la preservació de la diversitat lingüística, i del dret de totes les comunitats a viure en la seva llengua, hom recorre molt sovint al cost econòmic que tot plegat podria comportar. Caldria, però, que algú avalués també el cost econòmic de la substitució de les llengües:

Quan costa la marginació?

Quan costa la pèrdua que comporta perdre aquesta eina d'adequació al medi que és el llenguatge?

Quan costa l'ensenyament que usa un codi inadequat al medi?

Quan costa un pseudo-aprenentatge de llengües dominants que no capacita per a l'ús real?

Quan costa...?

Si som capaços d'avaluar aquests costos tindrem un argument convincent per respondre a aquells que encara no veuen prou clars els avantatges de preservar la diversitat lingüística i creuen que és possible amortitzar el cost de l'homogeneïtzació. Malgrat que el diagnòstic sobre el futur de la diversitat lingüística no és gens esperançador, creiem que encara no ha arribat a una situació irreversible. Aturar el procés no és gens fàcil però és possible. La UNESCO hi té molt a dir.

Carta enviada per Rigoberta Menchú
en ocasió de la proclamació de la
Declaració Universal de Drets Lingüístics
a Barcelona el 6 de juny de 1996.

Senyors participants
Conferència Mundial de Drets Lingüístics
Barcelona

Distingits participants,

En primer lloc desitjo disculpar-me per no acompanyar-vos en aquest fòrum d'importància a favor dels drets lingüístics de tots els pobles del món, però compromisos acceptats amb anterioritat no m'han permès d'assistir-hi. Vull expressar els millors desitjos per l'èxit de la Conferència que avui es celebra.

La Declaració Universal de Drets Lingüístics, que serà aprovada durant aquests quatre dies de treball, constitueix, sense cap dubte, un instrument important per a la diversitat de comunitats i grups lingüístics, tal com es defensa en el document, que en el món lluiten per preservar una de les manifestacions fonamentals en la seva cultura: el seu idioma.

Estic convençuda que l'idioma és el vehicle que permet pensar d'acord amb els coneixements i la forma de veure el món d'una cultura, d'un poble determinat, que ha heretat dels seus avantpassats, i que permet, així mateix, transmetre'ls a les noves generacions.

En l'idioma resideix la principal arma de resistència d'aquelles cultures que durant segles han sofert la imposició de valors culturals que els són aliens, com és el cas dels pobles indígenes d'Amèrica Llatina, perquè el fet d'utilitzar-lo per transmetre el seu pensament i coneixements significa que el contingut de la seva cultura es mantingui malgrat els intents per destruir-la. Essent una característica dels pobles indígenes la tradició oral, l'idioma ocupa un lloc privilegiat dins de la seva cultura perquè a través d'ell ha estat possible la conservació de la nostra memòria històrica, que transmetem de generació en generació. També ho és perquè la tradició oral és un aspecte fonamental en el procés de tota la nostra formació i educació.

A Guatemala, una de les grans preocupacions dels pobles indígenes ha estat sempre la conservació dels seus idiomes, tan diversos com la diversitat de cultures que existeixen al país. És cert que hem anat perdent molt, però actualment existeix un moviment de rescat que crec que és molt important per a la supervivència de les nostres cultures. (...)

El contingut del text, segons entenc, reconeix la importància de l'idioma com a element cultural fonamental; i pel mateix motiu no és discriminatori. És a dir, no estableix privilegis per a cap cultura per sobre d'una altra, sinó simplement estableix els mateixos drets per a totes en el seu ús de l'idioma. La Declaració Universal de Drets Lingüístics és un instrument que estableix normes que, entre d'altres coses, eviten que per factors extralingüístics desapareguin o siguin marginades o degradades les diverses llengües o idiomes que actualment existeixen, fonamentant-se per això en diferents convenis, declaracions i pactes de caràcter internacional i regional.

De tots és sabut que als pobles indígenes, als pobles originaris, durant segles se'ls han negat i violat els seus drets; no se'ls reconeixen ni respecten. També és per tots sabut que aquests pobles no s'han quedat amb els braços creuats davant de la discriminació i el racisme sobre els que es sustenta la seva explotació. Sempre han tingut un alè per resistir a l'opressió i marginació. Han estat subjectes no només a la seva història, sinó també a la història dels pobles on s'assenten, i han contribuït al procés històric universal.

Essent a les portes del segle XXI, és molt penós i immoral que la condició de molts pobles continuï essent la discriminació, marginació i explotació. Així transcorre la vida dels pobles indígenes. No es reconeixen ni respecten els seus drets. Això no pot continuar. És necessari construir nous espais i mecanismes de relació intercultural sobre la base del respecte absolut entre cultures i pobles.

Actualment s'observa en el camp internacional la tendència a anar construint i adoptant instruments jurídics relacionats amb el respecte i vigència dels drets dels pobles indígenes. Aquesta tendència implica que s'ha trencat el tradicional silenci que al voltant d'aquesta problemàtica dels pobles originaris ha existit, i que això ha estat possible gràcies a la nostra fe i decisió infrangible de lluita. Això no vol dir que els indígenes vegin obertes les portes davant seu per a la solució absoluta de la seva problemàtica històrica i que els seus drets econòmics, polítics, socials i culturals passin a una situació de reconeixement i respecte plens.

18

Entre el progrés que s'ha registrat a nivell internacional i la situació nacional que es segueix vivint en molts països, especialment d'Amèrica Llatina, existeix un gran abisme que es caracteritza per la violació constant, el no reconeixement i la manca de respecte cap als nostres drets.

Això cal veure-ho amb molt de compte i preocupació perquè d'aquesta evolució depèn en gran mesura que es pugui o no establir un diàleg constructiu i de tipus cooperatiu entre les diferents cultures que poblen el planeta, i que es pugui construir aquest espai i aquests mecanismes de relació intercultural en igualtat de condicions i drets per a tots els pobles i cultures.

La Declaració Universal de Drets Lingüístics constitueix un pas importantíssim en la lluita per aconseguir la igualtat entre les cultures i els pobles. El camí que haurà de recórrer per aconseguir convertir-se en una Convenció mundial serà llarg i ple d'obstacles. Estic segura que els participants d'aquesta Conferència sabran definir els mecanismes adequats per aconseguir aquest objectiu.

La Declaració Universal de Drets Lingüístics, així mateix, constitueix una aportació valuosa en el treball necessari per a construir aquesta relació intercultural que parteixi del respecte i el reconeixement de la diversitat cultural, així com per a la construcció de nacions multiètniques pluriculturals i multilingües.

Guatemala, juny de 1996

DECLARACIÓ
UNIVERSAL
DE DRETS
LINGÜÍSTICS

PRELIMINARS

Les institucions i organitzacions no-governamentals signatàries de la present Declaració Universal de Drets Lingüístics, reunides a Barcelona, els dies 6 al 9 de juny de 1996,

Vista la Declaració Universal dels Drets Humans de 1948 que en el preàmbul afirma la “fe en els drets humans fonamentals, en la dignitat i en la vàlua de la persona humana i en la igualtat de drets d’homes i dones”; i que en el seu article segon estableix que “tothom té tots els drets i totes les llibertats” sense distinció de “raça, color, sexe, llengua, religió, opinió política o altra, origen nacional o social, posició econòmica, naixement o qualsevol altra condició”;

Vistos el Pacte Internacional de Drets Civils i Polítics de 16 de desembre de 1966 (Article 27) i el Pacte Internacional de Drets Econòmics, Socials i Culturals de la mateixa data, que en llurs preàmbuls postulen que l’ésser humà no pot ser lliure si no es creen les condicions que li permetin gaudir tant dels seus drets civils i polítics, com dels seus drets econòmics, socials i culturals;

Vista la Resolució 47/135, de 18 de desembre de 1992 de l’Assemblea General de l’Organització de les Nacions Unides que adopta la Declaració sobre els drets de les persones pertanyents a minories nacionals o ètniques, religioses i lingüístiques;

Vistos les declaracions i convenis del Consell d’Europa com el Conveni Europeu per a la Protecció dels Drets Humans i les Llibertats Fonamentals de 4 de novembre de 1950 (Article 14); la Convenció del Consell de Ministres del Consell d’Europa, de 29 de juny de 1992, per la qual s’aprova la Carta Europea sobre les llengües regionals o minoritàries; la Declaració de la Cimera del Consell d’Europa, de 9 d’octubre de 1993, sobre les minories nacionals; i la Convenció-marc per a la protecció de les minories nacionals del mes de novembre de 1994;

Vistes la Declaració de Santiago de Compostel·la del PEN Club Internacional i la Declaració de 15 de desembre de 1993 del Comitè de traduccions i drets lingüístics del PEN Club Internacional sobre la proposta de realitzar una conferència mundial de Drets Lingüístics;

Vist que en la Declaració de Recife, Brasil, de 9 d’octubre de 1987, el XXII Seminari de l’Associació Internacional per al Desenvolupament de la Comunicació Intercultural recomana a les Nacions Unides que prenguin les mesures necessàries a fi d’adoptar i aplicar una Declaració Universal dels Drets Lingüístics;

Vista la Convenció número 169 de l’Organització Internacional del Treball, de 26 de juny de 1989, relativa als pobles indígenes en països independents;

Vist que la Declaració Universal dels drets col·lectius dels pobles de Barcelona, del maig de 1990, declara que qualsevol poble té dret a expressar i a desenvolupar la seva cultura, la seva llengua i les seves normes d’organització i, per fer-ho, a dotar-se de les pròpies estructures polítiques, educatives, de comunicació i d’administració pública, en marcs polítics diferents;

Vista la Declaració Final de l’assemblea general de la Federació Internacional de professors de llengües vives a Pécs (Hongria), de 16 d’agost de 1991, que recomana que els drets lingüístics siguin considerats com a drets fonamentals de l’individu;

Vist l’informe de la Comissió de Drets Humans del Consell Econòmic i Social de les Nacions Unides, de 20 d’abril de 1994, relatiu al text provisional de la Declaració dels drets dels pobles indígenes, Declaració en què els drets individuals es valoren a la llum dels drets col·lectius;

Vist l’esberrany de la Declaració de la Comissió Interamericana de drets humans sobre els drets dels pobles indígenes, aprovat en la 1278 sessió de 18 de setembre de 1995;

Atès que la majoria de les llengües amenaçades del món pertanyen a pobles no sobirans i que uns dels principals factors que impedeixen el desenvolupament d'aquestes llengües i acceleren el procés de substitució lingüística són la manca d'autogovern i la política d'Estats que imposen llur estructura político-administrativa i llur llengua;

Atès que la invasió, la colonització i l'ocupació, així com d'altres casos de subordinació política, econòmica o social, impliquen sovint la imposició directa d'una llengua aliena o, si més no, la distorsió de la percepció del valor de les llengües i l'aparició d'actituds lingüístiques jerarquitzants que afecten la lleialtat lingüística dels parlants; i atès que, per aquests motius, les llengües d'alguns pobles que han esdevingut sobirans estan immerses en un procés de substitució lingüística a causa d'una política que afavoreix la llengua de les antigues colònies o poders imperials;

Atès que l'universalisme s'ha de basar en una concepció de la diversitat lingüística i cultural que superi alhora les tendències homogeneïtzadores i les tendències a l'aïllament exclusivista;

Atès que per garantir la convivència entre comunitats lingüístiques, cal trobar uns principis d'ordre universal que permetin assegurar la promoció, el respecte i l'ús social públic i privat de totes les llengües;

Atès que diversos factors d'ordre extralingüístic (històrics, polítics, territorials, demogràfics, econòmics, socioculturals, sociolingüístics i d'actitud col·lectiva) generen problemes que provoquen la desaparició, marginació i degradació de nombroses llengües, i que cal, per tant, que els drets lingüístics es plantegin des d'una perspectiva global, perquè es puguin aplicar en cada cas les solucions específiques adequades;

entenent que cal una Declaració Universal de Drets Lingüístics que permeti de corregir els desequilibris lingüístics de manera que asseguri el respecte i el ple desplegament de totes les llengües i

que estableixi els principis d'una pau lingüística planetària justa i equitativa, com a factor cabdal de la convivència social;

DECLAREM QUE

PREÀMBUL

La situació de cada llengua, vistes les consideracions prèvies, és el resultat de la confluència i de la interacció d'una gran varietat de factors: político-jurídics; ideològics i històrics; demogràfics i territorials; econòmics i socials; culturals; lingüístics i sociolingüístics; interlingüístics; i finalment subjectius.

En concret, la situació actual es caracteritza per:

- La secular tendència unificadora de la majoria d'estats a reduir la diversitat i a afavorir actituds adverses a la pluralitat cultural i al pluralisme lingüístic.
- El procés de mundialització de l'economia i, en conseqüència, del mercat de la informació, la comunicació i la cultura, que trasbalsa els àmbits de relació i les formes d'interacció que garanteixen la cohesió interna de cada comunitat lingüística.
- El model economicista de creixement propugnat pels grups econòmics transnacionals, que pretén identificar la desregulació amb el progrés i l'individualisme competitiu amb la llibertat, cosa que genera greus i creixents desigualtats econòmiques, socials, culturals i lingüístiques.

Les amenaces que, en el moment actual, pressionen les comunitats lingüístiques sigui per la manca d'autogovern, per una demografia limitada o bé parcialment o enterament dispersa, per una economia precària, per una llengua no codificada o per un model cultural oposat al predominant, fan que moltes llengües no puguin sobreviure i desenvolupar-se si no es tenen en compte aquests eixos fonamentals:

- En la perspectiva política, concebre una organització de la diversitat lingüística que permeti la participació efectiva de les comunitats lingüístiques en aquest nou model de creixement.

- En la perspectiva cultural, fer plenament compatible l'espai comunicatiu mundial amb la participació equitativa de tots els pobles, de totes les comunitats lingüístiques i de totes les persones en el procés de desenvolupament.

- En la perspectiva econòmica, fonamentar un desenvolupament sostenible basat en la participació de tothom i en el respecte per l'equilibri ecològic de les societats i per unes relacions equitatives entre totes les llengües i cultures.

Per tot això, aquesta Declaració parteix de les comunitats lingüístiques i no pas dels Estats, i s'inscriu en el marc de reforçament de les institucions internacionals capaces de garantir un desenvolupament sostenible i equitatiu per a tota la humanitat, i té com a finalitat de propiciar l'organització d'un marc polític de la diversitat lingüística basat en la convivència i en el respecte i el benefici recíprocs.

TÍTOL PRELIMINAR

Precisions conceptuais

Article 1

1. Aquesta Declaració entén com a *comunitat lingüística* tota societat humana que, assentada històricament en un espai territorial determinat, reconegut o no, s'autoidentifica com a poble i ha desenvolupat una llengua comuna com a mitjà de comunicació natural i de cohesió cultural entre els seus membres. Amb la denominació de *llengua pròpia d'un territori* es fa referència a l'idioma de la comunitat històricament establerta en aquest espai.

2. Aquesta Declaració parteix del principi que els drets lingüístics són alhora individuals i col·lec-

tius, i adopta com a referent de la plenitud dels drets lingüístics el cas d'una comunitat lingüística històrica en el seu espai territorial, entès aquest no solament com a àrea geogràfica on viu aquesta comunitat, sinó també com un espai social i funcional imprescindible per al ple desenvolupament de la llengua. És a partir d'aquest referent que es poden establir com una gradació o continuum els drets que corresponen als grups lingüístics al·ludits al punt 5 d'aquest mateix article i els de les persones fora del territori de la seva comunitat.

3. Als efectes d'aquesta Declaració, s'entén que es troben també al seu propi territori i pertanyen a una comunitat lingüística les col·lectivitats que:

i. es troben separades del gruix de la seva comunitat per fronteres polítiques o administratives;

ii. estan assentades històricament en un espai geogràfic reduït, envoltat pels membres d'altres comunitats lingüístiques; o

iii. estan assentades en un espai geogràfic compartit amb els membres d'altres comunitats lingüístiques d'historicitat similar.

4. Als efectes d'aquesta Declaració es consideren, també, com a comunitats lingüístiques dins el seu propi territori històric els pobles nòmades en les seves àrees de desplaçament o els pobles d'assentament dispers.

5. Aquesta Declaració entén com a *grup lingüístic* tota col·lectivitat humana que comparteix una mateixa llengua i que es troba assentada en l'espai territorial d'una altra comunitat lingüística, però sense una historicitat equivalent, com succeeix en casos diversos com ara immigrants, refugiats, deportats o els membres de les diàspores.

Article 2

1. Aquesta Declaració considera que, en els casos en què diferents comunitats i grups lingüístics concorren en un territori compartit, l'exercici dels

drets formulats en aquesta Declaració s'ha de regir pel respecte entre tots i dins de les màximes garanties democràtiques.

2. A l'hora d'establir un equilibri sociolingüístic satisfactori, és a dir, l'adequada articulació entre els drets respectius d'aquestes comunitats i grups lingüístics i de les persones que en formen part, cal tenir en compte, a més de la seva historicitat relativa i la seva voluntat expressada democràticament, factors que poden aconsellar un tracte reequilibrador, d'objectiu compensatori: el caràcter forçat de les migracions que han conduït a la convivència de les diferents comunitats i grups, o el seu grau de precarietat política, socioeconòmica i cultural.

Article 3

1. Aquesta Declaració considera com a drets personals inalienables, exercibles en qualsevol situació, els següents:

el dret a ésser reconegut com a membre d'una comunitat lingüística;

el dret a l'ús de la llengua en privat i en públic;

el dret a l'ús del propi nom;

el dret de relacionar-se i d'associar-se amb d'altres membres de la comunitat lingüística d'origen;

el dret de mantenir i desenvolupar la pròpia cultura;

i tots els altres drets de contingut lingüístic reconeguts en el Pacte Internacional de Drets Civils i Polítics de 16 de desembre de 1966 i el Pacte Internacional de Drets Econòmics, Socials i Culturals de la mateixa data.

2. Aquesta Declaració considera que els drets col·lectius dels grups lingüístics, a més dels establerts per als seus membres a l'apartat anterior, també poden incloure, d'acord amb les puntualitzacions de l'article 2.2:

el dret a l'ensenyament de la pròpia llengua i cultura;

el dret a disposar de serveis culturals;

el dret a una presència equitativa de la llengua i la cultura del grup en els mitjans de comunicació;

el dret a ser atesos en la seva llengua en els organismes oficials i les relacions socioeconòmiques.

3. Els drets de les persones i els grups lingüístics anteriorment esmentats no poden representar cap obstacle a la interrelació i la integració d'aquests amb la comunitat lingüística receptora, ni cap limitació dels drets d'aquesta comunitat o dels seus membres a la plenitud de l'ús públic de la llengua pròpia en el conjunt del seu espai territorial.

Article 4

1. Aquesta Declaració considera que les persones que es traslladen i s'estableixen al territori d'una comunitat lingüística diferent de la pròpia tenen el dret i el deure de mantenir-hi una relació d'integració. La integració s'entén com una socialització addicional d'aquestes persones de manera que puguin conservar les seves característiques culturals d'origen, però comparteixin amb la societat que les acull prou referències, valors i comportaments per a permetre un funcionament social global sense més dificultats que les dels membres de la comunitat receptora.

2. Aquesta Declaració considera, en canvi, que l'assimilació, –entesa com l'aculturació de les persones en la societat que les acull, de tal manera que substitueixin les seves característiques culturals d'origen per les referències, els valors i els comportaments propis de la societat receptora– en cap cas ha de ser forçada o induïda, sinó resultat d'una opció plenament lliure.

Article 5

Aquesta Declaració es basa en el principi que els drets de totes les comunitats lingüístiques són iguals i independents de la consideració jurídica o política de llengües oficials, regionals o minoritàries. L'ús de designacions com llengua regional o minoritària, no és adoptat en aquest text perquè, si bé en algun cas el reconeixement com a llengües minoritàries o regionals, pot facilitar l'e-

xercici de certs drets, és freqüent l'ús d'aquests i altres determinatius per a restringir els drets d'una comunitat lingüística.

Article 6

Aquesta Declaració exclou que una llengua pugui ser considerada pròpia d'un territori únicament pel fet de ser l'oficial de l'Estat o de tenir tradició de ser utilitzada dins d'aquest territori com a llengua administrativa o de certes activitats culturals.

TÍTOL PRIMER **Principis generals**

Article 7

1. Totes les llengües són l'expressió d'una identitat col·lectiva i d'una manera distinta de percebre i de descriure la realitat, per tant han de poder gaudir de les condicions necessàries per al seu desenvolupament en totes les funcions.

2. Cada llengua és una realitat constituïda col·lectivament i és en el si d'una comunitat que esdevé disponible per a l'ús individual, com a instrument de cohesió, identificació, comunicació i expressivitat creadora.

Article 8

1. Totes les comunitats lingüístiques tenen el dret d'organitzar i gestionar els propis recursos a fi d'assegurar l'ús de la seva llengua en totes les funcions socials.

2. Totes les comunitats lingüístiques tenen el dret de disposar dels mitjans necessaris per tal d'assegurar la transmissió i la projecció futures de la llengua.

Article 9

Tota comunitat lingüística té dret a codificar, es-

tandarditzar, preservar, desenvolupar i promoure el seu sistema lingüístic, sense interferències induïdes o forçades.

Article 10

1. Totes les comunitats lingüístiques són iguals en dret.

2. Aquesta Declaració considera inadmissibles les discriminacions contra les comunitats lingüístiques basades en criteris com ara el seu grau de sobirania política, la seva situació social, econòmica o en qualsevol altre criteri, així com el nivell de codificació, actualització o modernització que han assolit llurs llengües.

3. En aplicació del principi d'igualtat cal disposar les mesures indispensables perquè aquesta igualtat sigui efectiva.

Article 11

Tota comunitat lingüística té el dret de gaudir dels mitjans de traducció directa o inversa que garanteixin l'exercici dels drets recollits en aquesta Declaració.

Article 12

1. En l'àmbit públic, tothom té dret a desenvolupar totes les activitats en la seva llengua, si és llengua pròpia del territori on resideix.

2. En l'àmbit personal i familiar tothom té dret a usar la seva llengua.

Article 13

1. Tothom té el dret d'accedir al coneixement de la llengua pròpia del territori on resideix.

2. Tothom té dret al poliglòtisme, i a conèixer i usar la llengua més adient per al seu desenvolupament personal o per a la seva mobilitat social, sense perjudici de les garanties establertes en aquesta De-

claració per a l'ús públic de la llengua pròpia del territori.

Article 14

Les disposicions d'aquesta Declaració no poden ser interpretades o utilitzades contra qualsevol norma o pràctica més favorable del règim intern o internacional a l'ús d'una llengua dins el territori que li és propi.

TÍTOL SEGON Règim lingüístic general

Secció I

Administració pública i òrgans oficials

Article 15

1. Tota comunitat lingüística té el dret que la seva llengua sigui utilitzada com a oficial dins del seu territori.

2. Tota comunitat lingüística té el dret que les actuacions judicials i administratives, els documents públics i privats i els assentaments en registres públics realitzats en la llengua pròpia del territori siguin vàlids i eficaços i ningú no pugui al·legar-ne el desconeixement.

Article 16

Tot membre d'una comunitat lingüística té el dret de relacionar-se i ser atès en la seva llengua pels serveis dels poders públics o de les divisions administratives centrals, territorials, locals i supraterritorials als quals pertany el territori d'on és pròpia la llengua.

Article 17

1. Tota comunitat lingüística té el dret de disposar i d'obtenir tota la documentació oficial en la seva llengua, en suport paper, informàtic o qual-

sevol altre, per a les relacions que afecten el territori on és pròpia aquesta llengua.

2. Els poders públics han de disposar de formularis, impresos i models en suport paper, informàtic o qualsevol altre en les llengües territorials, i oferir-los al públic en els serveis que afectin els territoris on és pròpia la llengua respectiva.

Article 18

1. Tota comunitat lingüística té el dret que les lleis i altres disposicions jurídiques que li concerneixen es publiquin en la llengua pròpia del territori.

2. Els poders públics que tenen en els seus àmbits d'actuació més d'una llengua territorialment històrica han de publicar totes les lleis i altres disposicions jurídiques de caràcter general en aquestes llengües, amb independència que els seus parlants n'entenguin d'altres.

Article 19

1. Les Assemblees de representants han d'adoptar com a oficials la llengua o les llengües històricament parlades en el territori que representen.

2. Aquest dret inclou les llengües de les comunitats d'assentament dispers referides a l'article 1 paràgraf 4.

Article 20

1. Tothom té dret a usar de paraula i per escrit, en els Tribunals de Justícia, la llengua històricament parlada en el territori en què estan ubicats. Els Tribunals han d'emprar la llengua pròpia del territori en les seves actuacions internes i, si per raó de l'organització judicial de l'Estat, el procediment se segueix fora del lloc d'origen, s'hi ha de mantenir la llengua d'origen.

2. En qualsevol cas, tothom té dret a ser jutjat en una llengua que li sigui entenedora i pugui parlar, o a obtenir gratuïtament un intèrpret.

Article 21

Tota comunitat lingüística té el dret que els assen-
taments dels registres públics es facin en la llen-
gua pròpia del territori.

Article 22

Tota comunitat lingüística té el dret que els docu-
ments notariais o autoritzats per funcionaris que
exerceixen la fe pública siguin redactats en la llen-
gua pròpia del territori on el notari o funcionari
autoritzat tingui demarcada la seva seu.

Secció II

Ensenyament

Article 23

1. L'ensenyament ha de contribuir a fomentar la
capacitat d'autoexpressió lingüística i cultural de
la comunitat lingüística del territori on és impartit.
2. L'ensenyament ha de contribuir al manteni-
ment i desenvolupament de la llengua parlada
per la comunitat lingüística del territori on és
impartit.
3. L'ensenyament ha d'estar sempre al servei de
la diversitat lingüística i cultural, i les relacions
harmonioses entre diferents comunitats lingüísti-
ques arreu del món.
4. En el marc dels principis anteriors, tothom té
dret a aprendre qualsevol llengua.

Article 24

Tota comunitat lingüística té el dret de decidir
quin ha de ser el grau de presència de la seva
llengua, com a llengua vehicular i com a objecte
d'estudi, a tots els nivells de l'ensenyament din-
tre del seu territori: preescolar, primari, secun-
dari, tècnic i professional, universitari i formació
d'adults.

Article 25

Tota comunitat lingüística té dret a disposar de
tots els recursos humans i materials necessaris per
aconseguir el grau desitjat de presència de la seva
llengua a tots els nivells de l'ensenyament dintre
del seu territori: ensenyants degudament formats,
mètodes pedagògics adequats, manuals, finança-
ment, locals i equips, mitjans tecnològics tradi-
cionals i innovadors.

Article 26

Tota comunitat lingüística té dret a un ensenya-
ment que permeti a tots els seus membres d'ad-
quirir el ple domini de la seva pròpia llengua, amb
les diverses capacitats relatives a tots els àmbits
d'ús habituals, així com el millor domini possible
de qualsevol altra llengua que desitgin conèixer.

Article 27

Tota comunitat lingüística té dret a un ensenya-
ment que permeti als seus membres el coneixe-
ment de les llengües vinculades a la pròpia tra-
dició cultural, tals com les llengües literàries o
sagrades, usades antigament com a llengües
habituals de la pròpia comunitat.

Article 28

Tota comunitat lingüística té dret a un ensenya-
ment que permeti als seus membres d'adquirir un
coneixement aprofundit del seu patrimoni cultu-
ral (història i geografia, literatura i altres mani-
festacions de la pròpia cultura), així com el mà-
xim domini possible de qualsevol altra cultura que
desitgin conèixer.

Article 29

1. Tota persona té dret a rebre l'ensenyament en
la llengua pròpia del territori on resideix.
2. Aquest dret no exclou el dret d'accés al coneixement oral i escrit de qualsevol llengua que li ser-

veixi d'eina de comunicació amb altres comunitats lingüístiques.

Article 30

La llengua i la cultura de cada comunitat lingüística han de ser objecte d'estudi i de recerca a nivell universitari.

Secció III Onomàstica

Article 31

Tota comunitat lingüística té el dret de preservar i usar en tots els àmbits i ocasions el seu sistema onomàstic.

Article 32

1. Tota comunitat lingüística té el dret de fer ús dels topònims en la llengua pròpia del territori, en els usos orals i escrits, i en els àmbits privats, públics i oficials.

2. Tota comunitat lingüística té el dret d'establir, preservar i revisar la toponímia autòctona. Aquesta no pot ser suprimida, alterada o adaptada arbitràriament, com tampoc no pot ser substituïda en cas de canvis de cojuntures polítiques o d'altre tipus.

Article 33

Tota comunitat lingüística té el dret d'autodesignar-se en la seva llengua. Així doncs, qualsevol traducció a altres llengües ha d'evitar denominacions confuses o despectives.

Article 34

Tota persona té dret a l'ús del seu antropònim en la llengua que li és pròpia i en tots els àmbits, i a una transcripció fonèticament tan fidel com sigui possible a un altre sistema gràfic només quan s'escaigui.

Secció IV Mitjans de comunicació i noves tecnologies

Article 35

Tota comunitat lingüística té el dret de decidir quin ha de ser el grau de presència de la seva llengua als mitjans de comunicació del seu territori, tant els locals i tradicionals com els de major abast i de tecnologia més avançada, independentment del sistema de difusió o transmissió emprat.

Article 36

Tota comunitat lingüística té el dret de disposar de tots els mitjans humans i materials necessaris per assegurar el grau desitjat de presència de la seva llengua i d'autoexpressió cultural en els mitjans de comunicació del seu territori: personal degudament format, finançament, locals i equips, mitjans tecnològics tradicionals i innovadors.

Article 37

Tota comunitat lingüística té el dret de rebre, a través dels mitjans de comunicació, un coneixement aprofundit del seu patrimoni cultural (història i geografia, literatura i altres manifestacions de la pròpia cultura), així com el màxim grau d'informació possible de qualsevol altra cultura que desitgin conèixer els seus membres.

Article 38

Totes les llengües i les cultures de les comunitats lingüístiques han de rebre un tracte equitatiu i no discriminatori en els continguts dels mitjans de comunicació d'arreu del món.

Article 39

Les comunitats descrites en l'article 1, paràgrafs 3 i 4 d'aquesta Declaració, així com els grups esmentats en el paràgraf 5 del mateix article, tenen dret a una representació equitativa de la seva llengua en els mitjans de comunicació del territori on

s'han establert o on es desplacen. L'exercici d'aquest dret ha d'anar en harmonia amb l'exercici dels drets propis dels altres grups o comunitats del territori.

Article 40

Tota comunitat lingüística té el dret de disposar, en el camp de la informàtica, d'equips adaptats al seu sistema lingüístic i d'eines i productes en la seva llengua, per tal d'aprofitar plenament el potencial que ofereixen aquestes tecnologies de cara a l'autoexpressió, l'educació, la comunicació, l'edició, la traducció, i, en general, el tractament de la informació i la difusió cultural.

Secció V Cultura

Article 41

1. Tota comunitat lingüística té el dret d'usar la seva llengua i de mantenir-la i potenciar-la en totes les expressions culturals.

2. L'exercici d'aquest dret ha de poder desplegar-se plenament sense que l'espai de cap comunitat sigui ocupat de manera hegemònica per una cultura aliena.

Article 42

Tota comunitat lingüística té el dret de desenvolupar-se plenament en el propi àmbit cultural.

Article 43

Tota comunitat lingüística té el dret d'accedir a les obres produïdes en la seva llengua.

Article 44

Tota comunitat lingüística té el dret d'accedir a les programacions interculturals, per mitjà de la difusió d'una informació suficient, i que es doni

suport a les activitats d'aprenentatge als estrangers o de traducció, doblatge, post-sincronització i subtítolatge.

Article 45

Tota comunitat lingüística té dret que la llengua pròpia del territori figuri en un lloc prioritari en les manifestacions i serveis culturals com ara biblioteques, videoteques, cinemes, teatres, museus, arxius, folklore, indústries culturals, i totes les altres expressions que derivin de la realitat cultural.

Article 46

Tota comunitat lingüística té dret a la preservació del seu patrimoni lingüístic i cultural, compreses les manifestacions materials com ara fons documentals, heretatge artístic, arquitectònic i monumental, i presència epigràfica de la seva llengua.

Secció VI Àmbit socioeconòmic

Article 47

1. Tota comunitat lingüística té el dret d'establir l'ús de la seva llengua en totes les activitats socioeconòmiques dins el seu territori.

2. Qualsevol membre d'una comunitat lingüística té dret a disposar en la seva llengua de tots els mitjans que requereix l'exercici de l'activitat professional, com ara documents i llibres de consulta, instruccions, impresos, formularis, i equips, eines i productes informàtics.

3. La utilització d'altres llengües en aquest àmbit només es pot exigir en la mesura que ho justifiqui la naturalesa de l'activitat professional desenvolupada. En cap cas una altra llengua advinguda més recentment no pot subordinar o ocultar l'ús de la llengua pròpia del territori.

Article 48

1. En el territori de la pròpia comunitat lingüística, tothom té el dret d'usar la seva llengua, amb plena validesa jurídica, en les transaccions econòmiques de tota mena, com ara la compra-venda de béns i serveis, les operacions bancàries, les assegurances, els contractes laborals i altres.

2. Cap clàusula d'aquests actes privats no pot excloure o limitar l'ús de la llengua pròpia del territori.

3. En el territori de la pròpia comunitat lingüística, tothom té dret a disposar en la seva llengua dels documents necessaris per a la realització de les operacions esmentades com ara impresos, formularis, xecs, contractes, factures, rebuts, albarans, comandes i altres.

Article 49

En el territori de la pròpia comunitat lingüística, tothom té dret a usar la seva llengua en qualsevol tipus d'organitzacions socioeconòmiques: laborals, sindicals, patronals, professionals i gremials.

Article 50

1. Tota comunitat lingüística té dret a una presència predominant de la seva llengua en la publicitat, la retolació, la senyalització exterior i en el conjunt de la imatge del país.

2. En el territori de la pròpia comunitat lingüística, tothom té dret a gaudir en la seva llengua d'una informació completa, tant oral com escrita, sobre els productes i serveis que proposen els establiments comercials ubicats en el territori, com ara les instruccions d'ús, les etiquetes, els llistats d'ingredients, la publicitat, les garanties i altres.

3. Totes les indicacions públiques referents a la seguretat de les persones han de ser expressades almenys en la llengua pròpia de la comunitat lin-

güística i en condicions no inferiors a les de cap altra llengua.

Article 51

1. Tothom té dret a usar la llengua pròpia del territori en les seves relacions amb les empreses, establiments comercials i entitats privades i a ser recíprocament atès i correspost en aquesta llengua.

2. Tothom té dret, com a client, consumidor o usuari, a ser informat, oralment o per escrit, en la llengua pròpia del territori en els establiments oberts al públic.

Article 52

Tothom té dret a exercir les activitats laborals o professionals en la llengua pròpia del territori, llevat que les funcions inherents al lloc de treball requereixin l'ús d'altres idiomes, com és el cas dels professors de llengües, els traductors, els guies turístics.

DISPOSICIONS ADDICIONALS

Primera

Els poders públics han de prendre totes les mesures oportunes per a l'aplicació dels drets proclamats en aquesta Declaració en el seu àmbit d'actuació, concretament cal que s'habilitin fons internacionals de suport a l'exercici dels Drets Lingüístics a les comunitats ostensiblement mancades de recursos. Així mateix, els poders públics han d'aportar el suport necessari per a la codificació, la transcripció, l'ensenyament de les llengües de les diverses comunitats i la seva utilització en l'administració.

Segona

Els poders públics han de vetllar perquè les autoritats, les organitzacions i les persones concerni-

des siguin informades dels drets i els deures correlatius que es desprenen d'aquesta Declaració.

Tercera

Els poders públics han de preveure, d'acord amb les legislacions vigents, les sancions derivades de la violació dels drets lingüístics d'aquesta Declaració.

DISPOSICIONS FINALS

Primera

Aquesta Declaració proposa la creació del *Consell de les Llengües* en el si de les Nacions Unides.

Correspon a l'Assemblea General de les Nacions Unides la creació d'aquest Consell, la definició de les seves atribucions, el nomenament dels seus membres, i l'establiment de l'organisme de dret internacional que ha d'emparar les comunitats lingüístiques en l'exercici dels drets reconeguts en aquesta Declaració.

Segona

Aquesta Declaració propugna i promou la creació d'una *Comissió Mundial de Drets Lingüístics* de natura no-oficial i de caràcter consultiu, formada per representants d'ONG i entitats d'àmbit del dret lingüístic.

Barcelona, juny del 1996

SUPPORT
DE
PERSONALITATS
INTERNACIONALS

Wisława Szymborska

Va néixer a Kórnik (Polònia) el 1923. Va estudiar Literatura Polonesa i Sociologia.

Szymborska va debutar el març de 1945 amb el poema «Szukam słowa» («Buscant una paraula») al diari *Dziennik Polski*.

Ha publicat 16 llibres de poesia. Els seus poemes han estat traduïts a l'anglès, a l'alemany, al suec, a l'italià, a l'espanyol, al danès, a l'hebreu, al català, a l'hongarès, al txec, al serbo-croat, al romanès, al búlgar i a altres llengües.

Wisława Szymborska va guanyar el Premi Goethe (1991) i el Premi Herder (1995). Va rebre el títol de Doctor Honoris Causa per la Universitat de Poznan (1995). El 1996 se li va atorgar el Premi del PEN Club Polonès i el Premi Nobel de literatura.

Pugem a l'arca

Comença una pluja de llarga durada.
Pugem a l'arca, perquè, si no, on us guardareu:
versos per a una sola veu,
emocions privades,
talents no imprescindibles,
curiositat accessòria,
tristeses i ànsies de poca volada,
desig de veure les coses des de sis angles.
Els rius creixen i surten de mare.
Pugem a l'arca: clarobscur i mitjos-tons,
capricis, ornaments i detalls,
ximpls excepcions,
presagis oblidats,
infinites variants del color gris,
joc pel joc
i llàgrimes de riure.

Fins on abasta la mirada, tot és aigua i un
horitzó de boira.
Pugem a l'arca: plans per a un futur llunyà,
joia per la diversitat,
admiració pels millors,

tria no imposada d'un entre dos,
escrúpols desmodats,
temps per a la reflexió,
i fe que tot això
tal vegada encara servirà d'alguna cosa.

En obsequi als infants
que encara som,
els contes acostumen a acabar bé.
Tampoc aquí convé cap altre final.
La pluja amainarà,
minvaran les onades,
en un cel asserenat
els núvols s'obriran
i tornaran a ser
com escau als núvols sobre els homes:

sublims i informals
en la seva parença
a illes afortunades
que s'eixuguen al sol,
a anyells,
a coliflors
i a bolquers.

(Traducció de Josep Maria de Sagarra)

Dono el meu suport a la Declaració Universal de Drets Lingüístics.

Wisława Szymborska

WISŁAWA SZYMBORSKA
Premi Nobel de literatura 1996

Nelson Rolihlahia Mandela

Polític sudafricà. Membre de l'African National Congress des de l'any 1944. L'any 1956 fou acusat d'alta traïció, el 1961 en fou absolt, però el 1964 fou condemnat a presó perpètua. Dirigent de l'ANC des del 1967, esdevingué un símbol de la lluita antiapartheid. Al febrer de 1985 refusà la llibertat que el govern li ofería amb la condició que renunciés en endavant a les mesures de pressió. El febrer de 1990, fou alliberat incondicionalment, després de gairebé 28 anys de reclusió, i el març següent fou elegit a la vicepresidència de l'ANC. El maig següent tingué amb De Klerk una primera entrevista sobre unes futures reformes al país. Més tard acceptà de renunciar a la violència a canvi de l'abolició de l'apartheid (assolida el 1992). L'any 1991 fou elegit president de l'ANC. El 1993 li fou atorgat el premi Nobel de la pau, que compartí amb F. de Klerk, darrer president del règim segregacionista sudafricà, per la seva contribució a l'abolició de l'apartheid. El 1994, arran de la victòria de l'ANC en les primeres eleccions multi-racials de Sudàfrica, accedí a la presidència de l'estat. És autor de *No Easy Walk to Freedom* (1965).

L'ideal de formular drets lingüístics és vertaderament un magnífic compromís, que ja fa temps que s'hauria d'haver dut a terme. Però, veient que la Declaració encara s'està discutint, estic en posició d'adherir-me a l'esperit general d'aquest compromís.

Desitjo el millor per a aquest projecte.

Atentament,

NELSON MANDELA
President de Sudàfrica i Premi Nobel de la pau 1993

Buthelezi Mangosuthu Gatsha

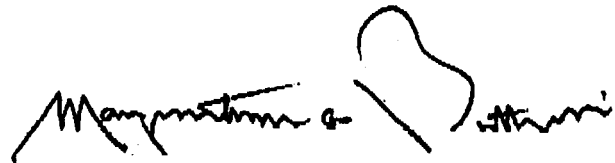
Va néixer el 1928. Actualment és Ministre d'Assumptes Interniors de la República de Sudàfrica, President de l'Inkatha Yenkululeko Yesizwe, Primer Ministre del Poble Zulu i Conseller del Rei Zulu.

Seguidor de la tradició cristiana de l'acció no-violenta per a provocar el canvi radical a Sudàfrica; distingit i aclamat per les seves contribucions a la unitat i a la pau; líder de les causes pels drets civils i dels sindicats; ferm oposant al règim de l'apartheid i profundament compromès amb una societat oberta, justa i antiracista.

És el fundador d'Inkatha, moviment de masses amb més d'un milió i mig de membres i que unifica les forces per fer disminuir els cismes que l'apartheid ha produït en la societat sudafricana.

Estic convençut que els drets lingüístics són una part fonamental dels drets humans, tal com es contempla en la nostra Constitució. Per això dono el meu suport a la Declaració Universal dels Drets Lingüístics.

Records,

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Mangosuthu Buthelezi', with a large, stylized flourish on the right side.

MANGOSUTHU BUTHELEZI
Ministre d'Assumptes Interniors de Sudàfrica

Witold Jarosław Szylecki/Arma

Ronald Harwood

Va néixer a Ciutat del Cap el 1934.

És escriptor de novel·les com: *All the same shadows*, *The girl in Melanie Klein*, *Articles of Faith*, *The Genoa Ferry*, *Cesar and Augusta*, *Home*.

Però la seva activitat més important és el teatre: *Country Matters*, *A Family*, *The ordeal of Gilbert Pinfold* (de Evelyn Waugh), *The dresser*, *After the Lions*, *Tramway Road*, *The Deliberate death of a polish priest*, *Interpreters*, *J.J. Farr*, una nova versió de *Ivanov* (de Chekhov), *Another time*, *Reflected Glory*, *Poison Pen*, *The Collected...* i pel·lícules com: *A High wind in Jamaica*, *One day in the life of Ivan Denisovich*, *Operation Daybreak*, *The Dresser*, *The Browning version*, *Cry*, *the beloved country*.

Fou President del PEN Club Anglès des del 1989 fins el 1993.

Fou President del PEN Club Internacional des del 1993 fins el 1997.

Del discurs d'obertura en la proclamació de la Declaració Universal de Drets Lingüístics

És perquè som escriptors que existeix el nostre compromís amb els drets lingüístics. I és perquè som escriptors que sabem que no podem influir en l'aïllament, que no podem viure en el buit i que no podem resistir en una **tour d'Ivoire**. No podem desenvolupar-nos com una elit autocentrada, separada i per sobre de la resta de la societat. És per això que aquest vespre som aquí. Perquè vam entendre la necessitat de treballar per una cooperació i col·laboració amb totes les organitzacions no governamentals que vosaltres representeu, per escriure plegats i donar suport a la Declaració Universal de Drets Lingüístics.

41

RONALD HARWOOD

President del PEN Club Internacional (1993-1997)

José Luis Magaño, © Diario El País Internacional, S.A.

Homero Aridjis

Va néixer a Contepec, Michoacán, el 1940. Poeta i narrador. Ha desenvolupat diferents càrrecs diplomàtics, com el d'agregat cultural de Mèxic a Holanda i ambaixador de Mèxic a Suïssa. Fou també director de l'Instituto Michoacano de Cultura i professor convidat als Estats Units. La seva obra ha estat traduïda a diferents idiomes i inclosa en diferents antologies.

Obra premiada: *Mirándola Dormir*, Premi Xavier Villaurrutia, 1964. *Memorias del Nuevo Mundo. Los Hombres que cayeron del cielo*, Premio Nacional de Novela Novedades/Diana, 1988 i, la mateixa obra, el Premi Grizane Cavour, com la millor novel·la estrangera publicada a Itàlia. La seva Antologia poètica 1960-1994 va incloure *Los ojos desdoblados*, *Antes del reino*, *Ajedrez-Navegaciones*, *Los espacios azules*, *El poeta niño*, *Quemar las naves*, *Vivir para ver*, *Construir la muerte*, *Imágenes para el fin del milenio*, *Nueva expulsión del paraíso*, *El poeta en peligro de extinción*, *Arzobispo haciendo fuego* i *Tiempo de Ángeles*.

Fou escollit president del PEN Club Internacional l'agost de 1997.

Parla l'àngel

*Amb paraules, amb colors, en silenci,
m'encerclaren, em van donar ales i cabell,
em van anar tancant en una forma humana.*

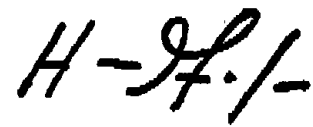
*I ara sóc a dins de mi mateix
amb silueta i ombra,
com qualsevol mortal.*

*Lapidaris, pintors i poetes
van treballar dia i nit
per donar-me la forma del seu somni.*

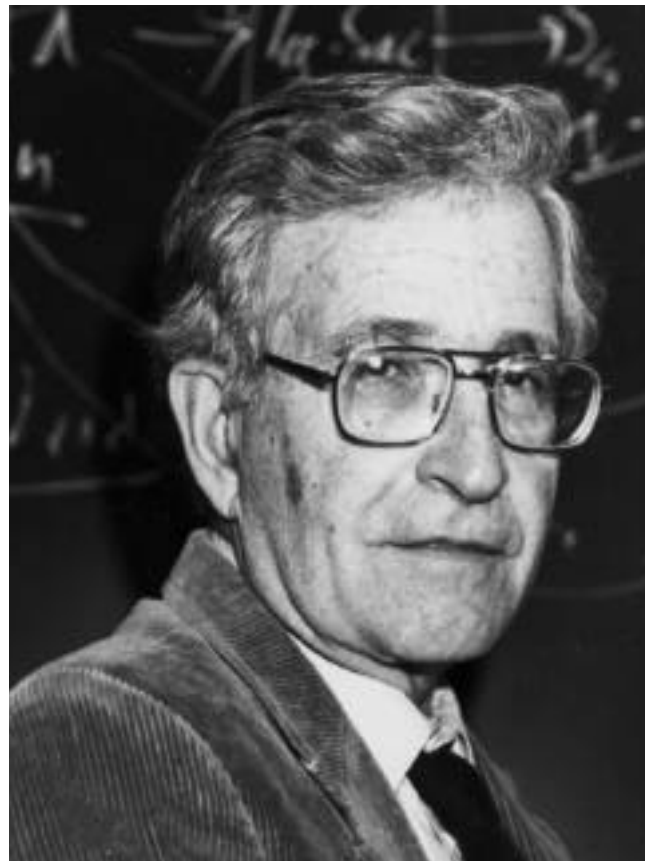
*Jo vull escapar de la gàbia dels cossos
i recobrar el meu ésser original,
el de la invisibilitat perfecta.*

(Traducció de Jaume Subirana i Carles Torner)

Dono el meu suport a la Declaració Universal de Drets Lingüístics.

HOMERO ARIDJIS
President del PEN Club Internacional

Lluís Serrat

Noam Chomsky

Va néixer a Filadelfia l'any 1928. És professor al Massachusetts Institute of Technology i ocupa des de 1966 la càtedra Ferrari P. Ward de Llengües Modernes i de Lingüística.

Chomsky ha revolucionat la lingüística. Segons Chomsky, la tasca de la lingüística no és simplement descriure un llenguatge, sinó establir les regles gramaticals que permetin conduir (engendrar) totes les oracions del llenguatge que siguin gramaticals i no permetin engendrar cap oració que no sigui gramatical. Per Chomsky, els problemes del coneixement i els problemes de la llibertat no són dues sèries diferents de problemes; són dues cares d'un mateix problema –com són dues cares del mateix problema l'interpretar el món i el canviar-lo. La llibertat va junta, segons Chomsky, a la creativitat, la qual cosa és diferent d'una sèrie d'actes atzarosos i arbitraris.

Penso que és un projecte de molt valor i important per ésser dut a terme, tracta un dels problemes crucials dels drets humans en un moment molt oportú.

NOAM CHOMSKY

Càtedra Ferrari P. Ward de Llengües Modernes i de Lingüística
(Massachusetts Institute of Technology)

Carles Torner

José Ramos Horta

Nascut l'any 1949 a Dili, Timor Oriental.

És representant especial del Concili Nacional de la Resistència Maubere de Timor Oriental. CNRM és un cos suprem nacional no partisà amb base a Timor Oriental que està compost per totes les forces polítiques nacionalistes i grups de resistència de tot l'Est de Timor.

És catedràtic en Diplomàcia de la Universitat de Nova Gal·les del Sud a Sidney.

Fou ministre de Relacions Externes i Informació del primer govern de Timor Oriental, abans de la invasió indonèsia l'any 1975. Fou també representant permanent a les Nacions Unides pel moviment d'independència de Timor Oriental des de 1975 i durant una dècada.

Es autor de *FUNU: The Unfinished Saga of East Timor*.

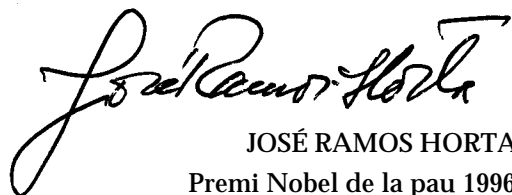
Ha rebut nombrosos premis: Professor Thorolf Rafto Award de 1993, Gleitzman Foundation Award el 1995, UNPO Award el 1995 i el Premi Nobel de la pau de 1996 compartit amb el Bisbe Belo de Dili.

Fragment del discurs en la Cerimònia d'entrega del Premi Nobel

Més de mig segle després de l'holocaust jueu i després de segles del genocidi dels pobles indígenes d' Austràlia i d' Amèrica, la mateixa actitud que va permetre aquests crims persisteix avui en dia. Pensadors i líders, acadèmics, escriptors i periodistes que pretenen ser objectius i neutrals davant del racisme i la discriminació, la violació de petites nacions per part d'altres de més poderoses, la persecució dels més dèbils per part d'exèrcits cruels, tots ells han de compartir també la culpa. No hi haurà mai suficients arguments intel·lectuals per esborrar aquesta responsabilitat.

Encara s'estan profanant sinagogues. Encara es discrimina els gitanos. Els pobles indígenes continuen veient com els responsables del desenvolupament els prenen la terra dels seus avantpassats; la seva cultura, les seves creences, i la seva existència es veuen reduïdes a un article turístic.

Dono el meu suport a la Declaració Universal de Drets Lingüístics.

JOSÉ RAMOS HORTA
Premi Nobel de la pau 1996

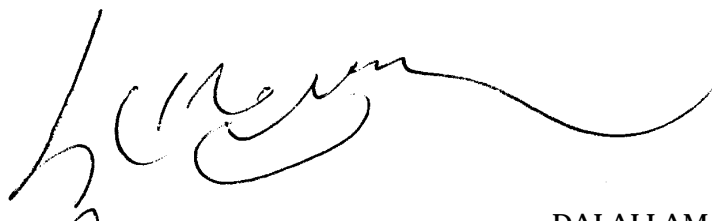

Dalai Lama

Tenzin Gyatso, Sa Santedat el 14è Dalai Lama del Tibet, és el líder espiritual i temporal del poble tibetà. Va néixer el 1935.

El 1950, Sa Santedat va haver d'assumir plenes responsabilitats quan el Tibet era dominat pel poder de la Xina comunista. Però es van frustrar els seus esforços per aconseguir una solució pacífica al problema del Tibet. El 1959, va tenir lloc l'alçament nacional per reafirmar la independència del Tibet. Una setmana després, Sa Santedat es va escapar a l'Índia, on va obtenir asil polític. Des de 1960, Sa Santedat ha residit a Dharamsala, al nord de l'Índia, seu del govern tibetà a l'exili. Sa Santedat té primacia en el camp de l'educació, rehabilitació i preservació de l'antiga i única cultura del Tibet. Pel seu rol com a líder en la lluita no-violenta per obtenir la llibertat del Tibet, pel seu treball en l'entesa mundial i el seu compromís amb el medi ambient, Sa Santedat ha rebut nombrosos premis internacionals, incloent el Premi Nobel de la pau l'any 1989. Sa Santedat ha escrit diferents llibres sobre el budisme, la filosofia, la naturalesa humana i la responsabilitat universal.

Tinc l'honor de rebre una còpia de la Declaració Universal de Drets Lingüístics i m'agradaria donar el meu ple suport. Penso que totes les comunitats lingüístiques tenen el dret de conservar la seva herència lingüística i cultural. L'estímul i la promoció d'aquests enriquiran de manera important la diversitat lingüística i cultural del nostre món.

DALAI LAMA
Premi Nobel de la pau 1989

Dr. M. Aram

Va néixer el 1927. Fou president de la World Conference of Religion and Peace (International), president de Shanti Ashram, membre del Parlament (nomenat pel president de l'Índia), entre d'altres. Desenvolupà càrrecs al servei de la pau, l'educació i també públics. Cal destacar el seu servei com a secretari de l'Asian Peace Council, membre de la Ghandi Peace Foundation, president de la Sarvodaya Peace Movement. Fou nomenat Doctor Honoris Causa per la North-Eastern Hill University en reconeixement al seu treball per la pau a Nagaland i rebé nombrosos premis com el Gandhi Peace Award de 1996, Dr. Ramachandra Award for International Peace and Understanding, Twelfth Niwano Peace Prize per les seves activitats en favor del desenvolupament, els drets humans, el medi ambient i l'educació. Mori el maig de 1997.

Carta enviada per la Sra. Minoti Aram, el 8 de juliol de 1997

Benvolguts senyors,

És amb un profund sentiment que els informo de la recent mort del meu marit Dr. M. Aram la matinada del 24 de maig. El meu marit em va parlar sovint del seu treball amb la Declaració Universal de Drets Lingüístics.

Shanti Ashram i jo mateixa, esperem poder continuar mantenint el contacte.

Salutacions,

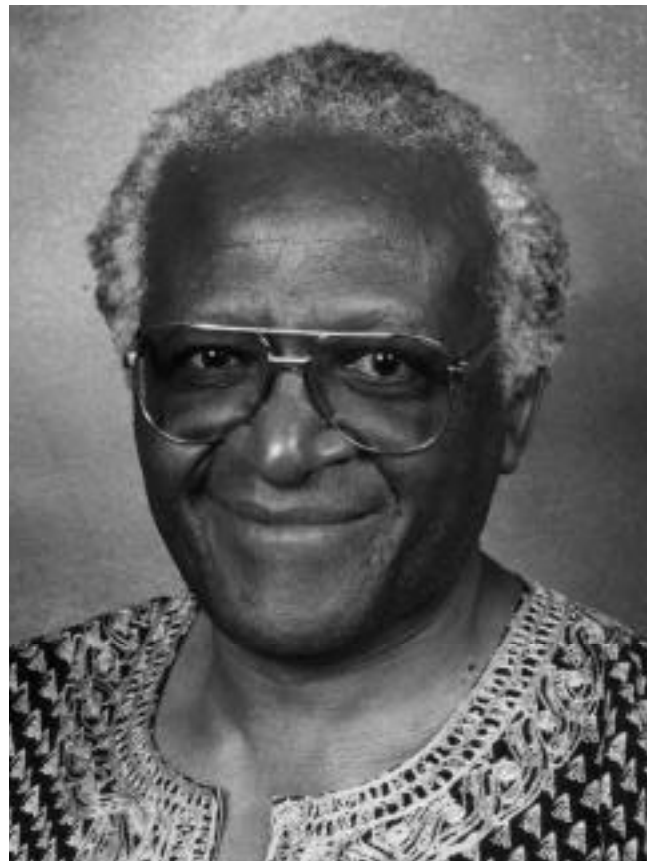

MINOTI ARAM

Fragment de la intervenció del Dr. M. Aram durant el Seminari «La contribució de les religions a la cultura de la pau» de la UNESCO, l'abril de 1993

La religió, com a part de l'educació, sempre s'ha vist com una de les principals àrees de servei. A vegades l'educació que donaven els religiosos podia oferir només una perspectiva. Veient la necessitat immediata de construir una cultura de la pau, les institucions educatives haurien de revisar els programes curriculars i els plans d'estudi, com a punt de partida per promoure una cultura de la pau global.

DR. M. ARAM
President de la World Conference of Religion and Peace

Desmond Tutu

Va néixer el 1931. Eclesiàstic sudafricà. Fou ordenat sacerdot el 1960. El seu nom ha esdevingut sinònim de la lluita per la reconciliació entre blancs i negres a Sudàfrica. Va apel·lar sovint al Govern Sudafricà, al Congrés Nacional Africà i a l'Inkatha Freedom Party en favor de la pau i d'un canvi cap a la no violència a Sudàfrica. Aquesta contribució a la causa de la justícia racial va fer que l'any 1984 se li atorgués el Premi Nobel de la pau. El 1987 fou escollit President del Consell de les Esglésies Africanes. Ha estat bisbe de Johannesburg (1984), i actualment és arquebisbe de Ciutat del Cap (1985) i com a tal cap de l'Església Anglicana de Sudàfrica.

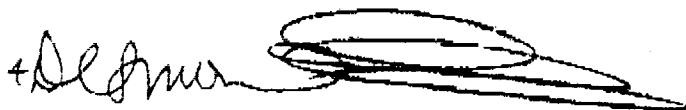
Algunes de les seves predicacions han estat recollides en llibres com: *Crying in the Wilderness*, *The Struggle for Justice in South Africa*, *Hope and Suffering...*

Tinc el plaer de donar suport a la Declaració Universal de Drets Lingüístics. Penso que cada persona té el dret de poder-se expressar en la llengua que esculli. Aquest dret ha estat contemplat en la nova Constitució de Sudàfrica i la meva sincera esperança és que pugui ser acceptat en la propera Conferència General de la UNESCO. Donant valor a les llengües individuals reconeixem la dignitat i l'esforç dels nostres iguals.

Aprecio el seu esforç per promoure aquest dret tan bàsic.

Déu els beneeixi.

Atentament,

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Desmond Tutu', followed by a large, stylized flourish or scribble.

ARQUEBISBE DESMOND TUTU
Premi Nobel de la pau 1984

Francesc de Dalmau

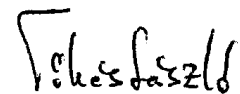
László Tóké

Va néixer el 1952 a Romania. Va servir com a ministre de l'Església Reformada en les comunitats de Brasov, Dej i des de 1986 com a pastor de Timisoara, entre l'opressió de les autoritats civils i de la jerarquia eclesiàstica.

La protesta pacífica i la resistència, el desembre de 1989, en contra dels abusos de la dictadura de Ceaucescu va fer que el nom del Reverend Tókés fos conegut no només a Timisoara sinó també a la resta de Romania i després arreu del món. La protesta en contra de l'exili intern forçat del Reverend Tókés va ser una estranya mostra d'unitat i proposta comuna en contra de l'autoritat establerta i també un acte sense precedents de valor per part de la població hongaresa de Romania. El Reverend Tókés va intentar l'entesa entre els hongaresos i les autoritats Romaneses. El 1990 fou escollit Bisbe de Nagyvárad (Oradea). Ha estat molt actiu en la promoció d'un moviment ecumènic que doni suport a les comunitats religioses de Romania. Ha rebut diferents premis i reconeixements acadèmics honoraris. És autor de nombrosos articles i llibres.

He rebut amb satisfacció la Declaració Universal de Drets Lingüístics aprovada a Barcelona el passat 6 de juny de 1996 en el marc de la Conferència Mundial de Drets Lingüístics. El temps ha portat a prendre aquesta decisió de suprema importància. En el segle de la comunicació, continua existint la discriminació lingüística en diferents llocs del món. Encara que s'hagi estès la democràcia, milions de persones pateixen restriccions a l'hora d'utilitzar la seva llengua materna. En la meua funció com a líder eclesiàstic i públic de la comunitat hongaresa a Romania, sóc conscient de la importància d'aquest problema, perquè el nostre poble viu en minoria des de fa 75 anys i s'ha vist obligat a lluitar pels seus drets humans bàsics, nacionals i lingüístics.

Amb aquest document dono el meu suport a la Declaració Universal de Drets Lingüístics i estic d'acord que arribi a ser una Convenció Internacional de les Nacions Unides.

LÁZSLÓ TÓKÉS
Bisbe d'Oradea

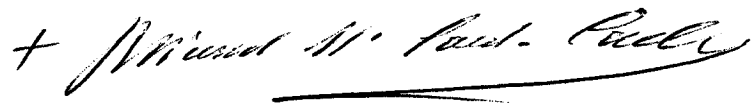

Ricard Maria Carles i Gordó

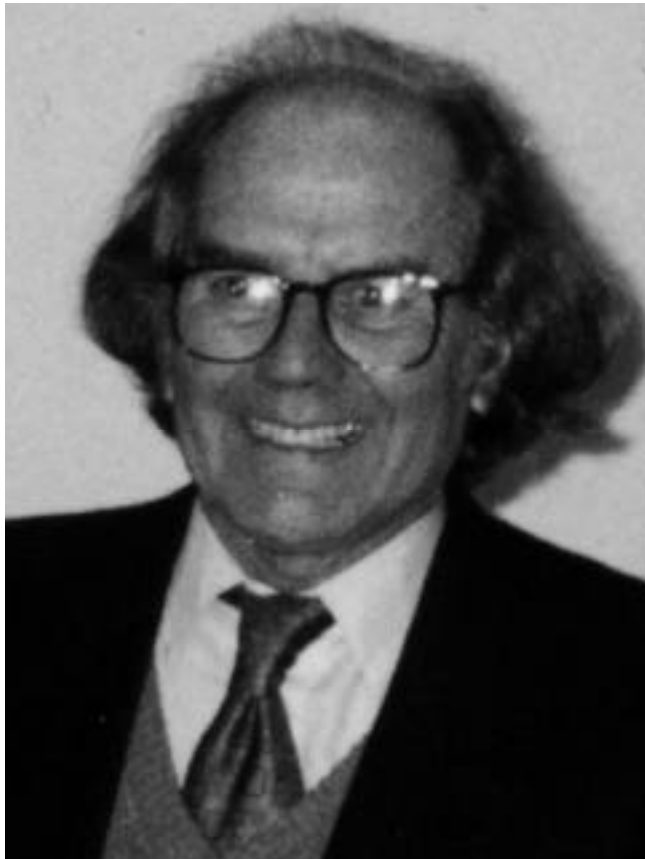
Va néixer a València el 1926. Va tenir sempre una preocupació especial per l'apostolat entre els joves, i fou consiliari de la Joventut Obrera Cristiana (JOC). Va ser nomenat Bisbe de Tortosa el 1969. El seu tarannà conciliar li va fer potenciar els organismes de comunió i de participació de sacerdots i laics en la bona marxa de la diòcesi.

El 1990 fou nomenat pel Sant Pare com a arquebisbe de Barcelona. El Cardenal Carles ha continuat a Barcelona el seu estil pastoral, inspirat en una renovació espiritual i en el compromís dels catòlics amb els problemes de la societat actual, sobretot en la solidaritat amb els més pobres i marginats. Fou nomenat cardenal pel papa Joan Pau II el 1994, tot confiant-li el títol de Santa Maria de la Consolació. Com a cardenal, ha estat nomenat membre de la Congregació per a l'Educació Catòlica i de la Pontifícia Comissió de Justícia i Pau.

Em plau manifestar la meva adhesió a l'esmentada Declaració, en la confiança que tot el que es faci en el camp del reconeixement de la diversitat lingüística, cultural o altra, redundarà en la millora de la convivència humana, en l'assoliment de les llibertats i els drets, tant de la persona, com dels pobles.

RICARD MARIA CARLES
Cardenal i Arquebisbe de Barcelona

Adolfo Pérez Esquivel

Va néixer a Buenos Aires l'any 1931. Va exercir la docència durant 25 anys en els nivells primari, secundari i en universitats. Com a artista és autor del Monument als Refugiats, que es troba a la seu central de l'ACNUR.

En la dècada dels 60 comença un intens treball en organitzacions de base de moviments cristians i fonamentalment amb els sectors més pobres. Participa en els moviments de la no-violència, que el porten a assumir compromisos i responsabilitats a nivell ecumènic, i el 1973 publica el diari *Paz y Justicia* per a difondre aquesta filosofia. Contribueix a la creació d'organitzacions de defensa dels Drets Humans.

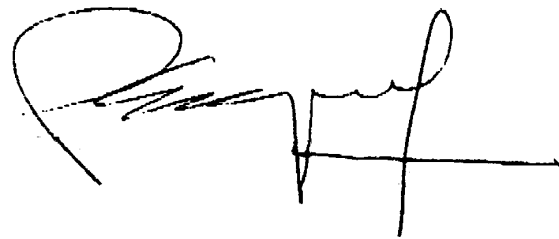
El 1980 se li atorga el premi Nobel de la pau, pel seu treball en la defensa dels drets humans. En rebre aquesta distinció va dir: «...ho assumeixo en nom de tots els pobles d'Amèrica Llatina, en particular dels més pobres i de tots aquells compromesos amb els seus pobles». Actualment s'encarrega, amb el Servicio Paz y Justicia, del projecte Aldea Niños para la Paz, l'objectiu del qual és el treball amb nens en situació de risc social.

És jurat del Premi de Foment de la Pau Felix Houphouet Boigny, de la UNESCO.

Vull manifestar el meu suport a la iniciativa que porten endavant sobre la Declaració Universal de Drets Lingüístics, que es va aprovar a Barcelona el passat mes de juny, en el marc de la Conferència Mundial de Drets Lingüístics.

Així mateix, espero que sigui una realitat el respecte estricte dels drets lingüístics, base per a la convivència i intercanvi cultural pacífic entre els pobles.

Pau i bé.

A handwritten signature in black ink, consisting of a large, stylized initial 'A' followed by a series of loops and a long horizontal stroke at the end.

ADOLFO PÉREZ ESQUIVEL
Premi Nobel de la pau 1980

Set

Josep Carreras

Josep Carreras ocupa un lloc privilegiat al món de la música. Nascut a Barcelona, va cursar els estudis musicals a la seva ciutat natal. L'any 1970 va iniciar la carrera musical al Gran Teatre del Liceu de Barcelona amb les obres *Nabucco* i *Lucrezia Borgia*.

Va debutar, de molt jove, als més grans i importants teatres i festivals del món, incloent el Teatre alla Scala de Milà, el New York Metropolitan Opera House, la San Francisco Opera, la Viena Staatsoper, la London's Royal Opera House, l'Òpera de Munic, la Chicago's Lyric Opera, i els Festivals de Salzburg, Aix en Provence, Edimburg i Verona.

Ha obtingut nombrosos premis i distincions tant nacionals com internacionals com: l'Emmy de l'Academy of Television Arts and Sciences dels Estats Units; el Grand Prix du Disque de l'Acadèmia de París; el Premi Luigi Illica; Grammy (1991); el Premi Sir Lawrence Olivier; Membre Honorari de la London Royal Academy of Music, entre d'altres.

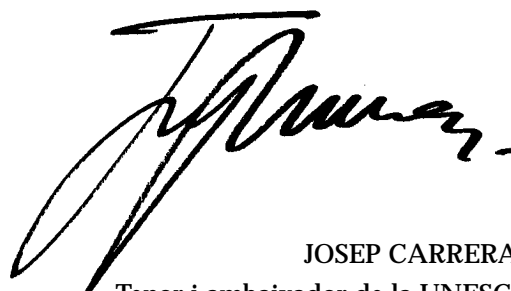
Ha rebut les Medalles d'Or del New York Spanish Institute, de la ciutat de Viena, de Belles Arts atorgada per Sa Majestat el Rei d'Espanya, de la ciutat de Barcelona, de la Generalitat de Catalunya; el Premi Príncep d'Astúries de 1991. Va ser nomenat Ambaixador de Bona Voluntat de la UNESCO i va rebre l'Albert Schweitzer Music Award.

Des de 1988 presideix la Fundació Internacional Josep Carreras per a la Lluita contra la Leucèmia establerta a Barcelona i amb seus als Estats Units, Suïssa i Alemanya. Aquesta Fundació és avui, sens dubte, una de les seves prioritats més importants.

61

M'adhereixo a la Declaració Universal de Drets Lingüístics que es va aprovar a Barcelona el passat mes de juny, en el marc de la Conferència Mundial de Drets Lingüístics.

Amb aquest escrit dono el meu suport i demano a la UNESCO el seu compromís per tal que aquesta Declaració esdevingui una Convenció Internacional de les Nacions Unides.

JOSEP CARRERAS
Tenor i ambaixador de la UNESCO

Caroline Fobes

Seamus Heaney

Seamus Heaney va néixer l'any 1939 a County Derry a Irlanda del Nord. Va créixer en una granja, en contacte amb un tipus de vida de tradició rural sobre el que va escriure el seu primer llibre *Death of a Naturalist* (1966).

Fou mestre, però el 1972 va deixar la docència per tenir més temps per escriure. Seamus Heaney va començar a escriure publicant en revistes irlandeses. Durant la primera meitat dels anys 60 va tenir contacte amb un grup d'escriptors a Belfast en el qual hi havia Derek Mahon, Michael Longley i James Simmons, i després aquestes trobades van continuar sota la presidència de Seamus Heaney fins al 1970 amb Paul Muldoon, Frank Ormsby i Michael Foley.

Ha guanyat nombrosos premis, incloent el Somerset Maugham Award (1968), el Denis Devlin Award (1973), el Duff Cooper Memorial Prize (1975), l'American Irish Foundation Literacy Award (1973), i el W H Smith Annual Award (1976). El 1987 fou guardonat amb el Whitbread Award per *La llanterna de l'arc*. Entre 1989 i 1994 Seamus Heaney fou professor de poesia a la Universitat d'Oxford. L'octubre de 1995 fou guardonat amb el Premi Nobel de literatura.

Alfabet

*L'ombra que el seu pare fa ajuntant les mans
i els dits i els polzes rosega la paret
com el cap d'un conill. Comprèn
que comprendrà més quan vagi a l'escola.*

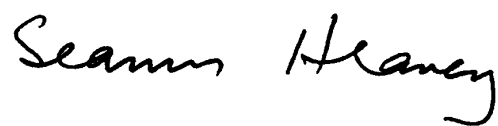
*Allí, durant tota la primera setmana, dibuixa fum amb el guix,
després dibuixa el pal en forma de forca que anomenen una Y.
Això és escriure. El coll i l'esquena d'un signe
fa el 2 que ara sap reconèixer i que també sap dir.*

*Dues bigues i un travesser al pissarri
són la lletra que alguns anomenen ah, i d'altres ay.
Hi ha mapes, hi ha ratlles per copiar, hi ha una manera
bona de subjectar la ploma, i una altra de dolenta.*

*Primer ve "Cal·ligrafia", i després "Anglès"
marcat amb una aixadeta inclinada que vol dir bé.
L'olor dels tinters s'escampa pel silenci de l'aula.
A la finestra, un globus terraqüi s'inclina com una O de colors.*

(Traduït per Francesc Parcerisas)

Dono el meu suport a la Declaració Universal de Drets Lingüístics.

SEAMUS HEANEY
Premi Nobel de literatura 1995

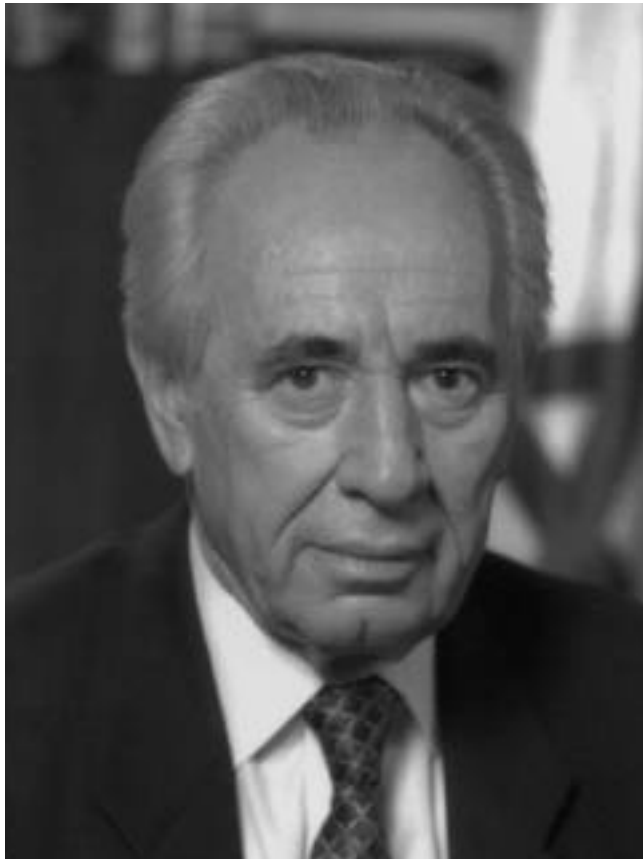
Francesc de Dalmasas

Ngugi Wa Thiong'o

Va néixer el 1938. Escriptor kenyà a l'exili. Ngugi Wa Thiong'o va començar la seva obra escrivint en anglès diferents llibres i articles per a diaris com el *Sunday Post*, el *Daily Nation* i el *Sunday Nation* sota el nom de James Ngugi. La seva última obra en aquesta llengua fou *Petals of Blood*. Llavors va decidir de començar a escriure en la seva llengua materna: el kikuiu. Ell mateix escrivia: «Si un escriptor de Kenya escriu en anglès –és igual el radicalisme del que escrigui– no pot arribar a parlar directament als treballadors i camperols de Kenya». La seva primera obra en kikuiu fou *Ngaahika Ndeenda*, que fou representada al teatre de Kamirithu amb molt d'èxit. Al cap d'una setmana Ngugi fou empresonat. Ngugi fou declarat membre d'honor pel PEN Club Internacional i pres de consciència per Ammista Internacional. Des del seu alliberament el 1978 viu a l'exili als Estats Units i treballa a la Universitat de New York.

Aquesta Declaració de Drets Lingüístics pot ser un bon mitjà per a l'alliberament de totes les llengües. És un complement important a la Declaració Universal de Drets Humans. Abans mateix que sigui assumida per les altes instàncies mundials, cal considerar-la ja un document de primer ordre, pel seu contingut i perquè ha obtingut el suport de significatives organitzacions no governamentals d'arreu del món. Espero que rebi ben aviat l'aprovació oficial que es mereix i que esdevingui un bon referent per a tothom. A la vegada, espero que formi part d'un conjunt d'altres declaracions que haurien d'acompanyar la Declaració Universal dels Drets Humans, com serien les relacionades amb els drets socials i econòmics.

NGUGI WA THIONG'O
Escriptor kenyà a l'exili

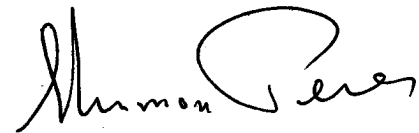
Shimon Peres

Nascut a Bielorússia el 1923. Emigrà a Palestina el 1934. Des de 1949 va ocupar diferents ministeris a Israel, especialment el de defensa. El 1968 ingressà al Partit Laborista d'Israel, el qual presidí entre 1977 i 1992. Fou primer ministre el 1977 i líder de l'oposició durant l'etapa de govern dretà del Likud (1977-1984). Entre 1984 i 1986 presidí un govern d'unitat nacional amb participació dels laboristes i el Likud. El 1992, i amb la victòria laborista, fou nomenat Ministre d'Afers Estrangers, cercà el diàleg i negocià amb l'OAP els acords establerts al setembre del 1993, que atorgaven l'autonomia als territoris ocupats. El 1994 rebé el Premi Nobel de la pau, que compartí amb Y. Arafat i Y. Rabin. Arran de l'assassinat de Y. Rabin, accedí al càrrec de primer ministre (1995-1996).

L'home té dret no només a ser igual sinó també a ser diferent. De la mateixa manera, l'home té el dret no només de parlar la llengua del país en què viu, sinó també la llengua de la seva herència personal. Una comunitat democràtica es mesura no només per la seva llibertat d'expressió, sinó també per la llibertat dels seus habitants d'expressar-se en la llengua dels seus avantpassats. La Declaració Universal de Drets Lingüístics és una valuosa aportació per donar a l'home aquest privilegi.

Us desitjo èxit en la vostra tasca.

Atentament,

SHIMON PERES
Premi Nobel de la pau 1994

Yasser Arafat

Nascut l'any 1929 a Jerusalem. El 1944 s'afilià a la lliga d'estudiants palestins, que presidí del 1952 al 1956. Des de 1968 presidí l'Organització per a l'Alliberament de Palestina. A partir de 1975 intervingué en la guerra del Líban. El 1983 trencà amb el règim siria, que donava suport a l'ala radical de l'OAP. Foragitat del Líban per Síria i per Israel admeté la coexistència d'un estat palestí amb Israel. Arafat cercà el suport de l'ONU per a l'aplicació de les resolucions d'aquesta organització sobre els territoris ocupats. El 1993 es signà un acord entre Arafat i el primer ministre israelià Y. Rabin pel qual s'establí l'autonomia palestina en els territoris ocupats de Gaza i Jericó i que li valgué el Premi Nobel de la Pau compartit amb Y. Rabin i S. Peres. Arafat esdevingué cap del nou govern autonòmic d'aquells territoris.

Els agraeixo que m'enviessin la documentació referent a la Declaració dels Drets Lingüístics, i la informació sobre el treball que fa el Comitè de Seguiment, les quals he llegit amb molt interès. Valoro el treball que s'ha portat a terme per aconseguir la ratificació d'aquesta Declaració.

El poble palestí té una valuosa tradició cultural i literària, i l'àrab és una de les principals llengües del món i una de les més poètiques. El nostre poble sovint ha patit atacs a la llengua, i per això està compromès amb les llibertats literàries i amb la llibertat d'expressió de totes les nacions i estats. La llengua és l'expressió del patrimoni dels pobles i de la seva identitat cultural. El compromís amb els valors humans i civils fomenta un futur de pau i esperançador per a tots nosaltres. És des d'aquesta premissa que confirmo amb entusiasme l'esperit del vostre treball i estic convençut que els vostres esforços seran reconeguts.

Atentament,

YASSER ARAFAT
Premi Nobel de la pau 1994
President de l'Autoritat Nacional Palestina

Círculo de Lectores

Octavio Paz

Poeta, assagista i diplomàtic mexicà. Va dirigir les revistes *Taller* (1938-1941), *El Hijo Pródigo* (1943) i dirigeix *Vuelta*. El 1944 va obtenir el premi nortamericà Guggenheim. Com a poeta es va iniciar dins d'una línia de compromís polític amb les condicions de vida a Mèxic i amb la Guerra Civil Espanyola: *Raíz del hombre* (1937), *Bajo tu clara sombra* (1937), *Entre la piedra y la flor* (1941), *A la orilla del mundo* (1942).

Més interessat després per la pròpia llibertat personal, la busca mitjançant infinites possibilitats de la paraula, busca dins de tots els «ismes», sense quedar-se amb cap de concret, com es pot observar en *Libertad bajo palabra* (1949) en relació amb el marxisme.

Els seus brillants viatges lírics són sempre circulars de retorn al seu Jo: esperança i desesperança, sol·licitat i comunió, innocència i ciència, silenci i so, Occident i Orient, el llenguatge com a energia individual i com a estructura col·lectiva.

El 1981 se li va concedir el Premi Cervantes i el 1990 el Premi Nobel de literatura.

Amb aquest escrit dono el meu suport a la Declaració Universal de Drets Lingüístics i sol·licito a la UNESCO el seu compromís per a que aquesta arribi a ser una Convenció Internacional de les Nacions Unides.

OCTAVIO PAZ
Premi Nobel de literatura 1990

Judit Mascó

El treball de Judit Mascó s'ha desenvolupat en diferents àmbits, però sobretot, cal destacar el seu treball com a model duent a terme més de cinquanta anuncis, com a protagonista per televisió, vídeo-clips per a grups musicals i portades en revistes de moda internacionals i nacionals. Ha fet desfilades arreu del món i per a dissenyadors molt reconeguts. Ha treballat amb fotògrafs com Bruce Weber, Steven Meisel, Patrick Demarchelier, Albert Watson...

A més, va participar en la Cerimònia de la Inauguració dels Jocs Olímpics de 1992 a Barcelona, ha realitzat papers secundaris en el món del cinema (*El llarg hivern* de Jaime Camino i *Después del sueño* de Mario Camús) i ha treballat a televisió en el programa *Belles i Bèsties* de TV3.

Vull donar el meu suport a la Declaració Universal de Drets Lingüístics per molts motius. Bàsicament penso que s'ha de fer costat a allò que proclama la igualtat dels drets lingüístics sense cap distinció: el dret i la llibertat d'expressar-se en la llengua que cada comunitat lingüística ha escollit.

Per això, molt convençuda de la importància d'aquesta Declaració Universal, li dono el meu suport.

JUDIT MASCÓ
Model internacional

David Scheinmann

Peter Gabriel

Peter Gabriel ha guanyat la seva fama mundial amb el seu treball innovador com a músic, escriptor i creador de vídeos.

Va cofundar el grup Genesis, el qual va deixar el 1975.

El 1982 va fundar WOMAD (World of Music, Arts and Dance), i va començar molts d'altres projectes. L'any 1986 i amb el seu disc *So* va guanyar el seu primer Grammy. Va constituir els Real World Studios, els quals van arribar a ser la base pels Real World Records, marca que es dedica a promocionar un ampli ventall d'artistes d'arreu del món. També ha participat en molts projectes relacionats amb els drets humans i el medi ambient. La seva cançó *Biko* fou la primera cançó pop que va parlar sobre l'apartheid, i el 1988 i 1990 va participar en els concerts per Nelson Mandela a l'estadi de Wembley. El 1988 va treballar amb Amnistia Internacional per posar en marxa la gira *Drets Humans, ara!* Després d'això, l'any 1992 va iniciar el programa Witness, el qual abasteix amb càmares de vídeo 8 a activistes pels drets humans d'arreu del món.

La influència de la tecnologia, el comerç i els grans negocis està unint el món de moltes maneres interessants. Un perill, però, és que acabem vivint en llocs unificats, homogenis i avorrits, on cada carrer s'assembla a tots els altres.

Hem de valorar i protegir les nostres diferències culturals. Una reserva genètica no es capaç de produir una nova vida sinó té una extensa diversitat genètica. El mateix passa amb la cultura i l'idioma.

75

PETER GABRIEL

Músic i fundador de WOMAD

Joan Oró

Fundador i primer director del Departament de Ciències Bioquímiques i Biofísiques de la Universitat de Houston. Autor i coautor d'uns trenta llibres sobre bioquímica i investigació espacial i de més de 250 articles científics publicats en revistes especialitzades.

President de la Societat Internacional per a l'Estudi de l'Origen de la Vida (ISSOL), 1989-1993.

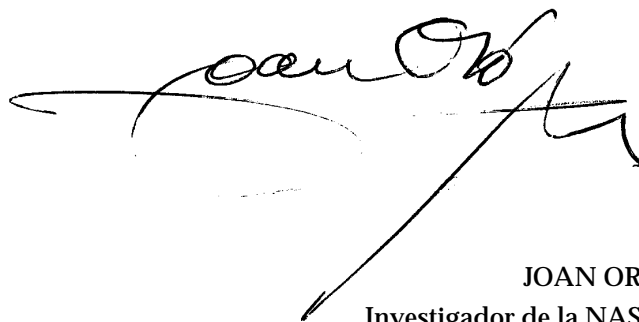
Descobridor de la síntesi de l'adenina en condicions prebiòtiques, de la teoria de l'important paper dels cometes en la formació dels compostos bioquímics necessaris per a l'aparició de la vida en la Terra Primitiva.

Membre dels programes espacials Apollo i Viking de la NASA, institució amb la qual ha col·laborat des de l'any 1964 fins el 1994. Actualment és Professor Emèrit de la Universitat de Houston.

En defensa dels drets d'una llengua pròpia

La llengua parlada, i principalment l'escripta és l'expressió més íntima de la personalitat i de la identitat d'un poble. La llengua és també l'expressió més clara de la llibertat, de la cultura, de la saviesa i coneixements dels pobles, i del seu esperit creador. Sense una llengua pròpia no es poden concebre les creacions lingüístiques de la humanitat (Ilíada i Odissea, Tirant lo Blanc, Quixot, Otelo, Hamlet...)

La llengua ha ajudat a la formació de la consciència col·lectiva d'un poble i ha ajudat a reflexionar-hi. D'aquesta reflexió n'ha sorgit la democràcia a la Grècia Clàssica, els sistemes de govern humà - tari com les constitucions de Pau i Treva a Lleida. Ha estat l'arrel de les primeres Corts Generals de Catalunya, de la Carta Magna a Anglaterra, de la Constitució i la Bill of Rights als Estats Units de Nordamèrica i de les Constitucions de les Nacions Unides i de la UNESCO. La llengua és la base del repte intel·lectual i la profunditat filosòfica, a més de la bellesa poètica, del Cant Espiritual de Joan Maragall!

JOAN ORÓ
Investigador de la NASA
Professor emèrit de la Universitat de Houston

DECLARACIÓ UNIVERSAL DE DRETS LINGÜÍSTICS

COMITÈ DE SEGUIMENT

President,
Carles Torner i Pifarré
PEN Club Internacional
Comitè de traduccions i drets lingüístics

Vicepresidenta,
Edixa Montiel
Consejo mundial de pueblos indigenas

Secretari general,
Oriol Ramon i Mimó
CIEMEN

Vocals,
Anthony Fleischer
South African PEN Centre
Gisbert Jänicke
Finnish PEN Centre
Aloysia G. Moguil
The Kadazandusun Language Foundation
Ignace Sanwidi
Maison de l'UNESCO Burundi
György Széppe
Linguapax
Piripi Walker
Maori Language Commission

Secretaria Tècnica
Mònica Sabata i Fernández

Rocafort, 242, bis. 08029 Barcelona
Tel. (34 93) 444 38 01
Fax (34 93) 444 38 09
E-mail: dudl@troc.es
Internet <http://www.troc.es/dudl>

DECLARACIÓ UNIVERSAL DE DRETS LINGÜÍSTICS

CONSELL CIENTÍFIC DE SEGUIMENT

Isidor Mari, coordinador

Aureli Argemí (CIEMEN)

Alexander Blokh (International PEN)

Pierre de Bellefeuille (Centre Québécois du PEN International)

Iann Chouqc (Jurista bretó)

Isidor Cònsul (CTDL International PEN)

Susana Cuevas (Direcció de lingüística/Instituto Nacional de Antropología e Historia de México)

Maria Pilar Garcia Negro (Universidade de Santiago)

Augustin Gatera (Division des Arts et de la vie Culturelle, UNESCO)

Francisco Gomes de Matos (en liaison avec le Président de la FIPLV)

Jacqueline Hall (Fundació Serveis de Cultura Popular)

Carme Junyent (Universitat de Barcelona)

Alexei Konioukhov (Ministry for Nationalities of the Komi Republic)

Lachman M Khubchandani (Center for Communication Studies, India)

Robert Lafont (Occitan PEN Centre)

Angéline Martel (Université du Québec/Télé-université)

Tore Modeen (University of Helsinki)

Kendal Nezan (Institut Kurde de Paris)

Raymond Renard (Université de Mons-Hainaut/Chaire UNESCO en aménagement linguistique et didactique des langues)

Mustapha Saadi (Association des Juristes Berbères de France)

Paul H. Scott (Scottish PEN Centre)

Tove Skutnabb-Kangas (Roskilde University/Department of Languages and Culture)

Ned Thomas (Welsh PEN Centre/Mercator-Media)

Ngugi Wa Thiong'o (New York University)

Eva Tóth (Magyar PEN Centre)

Joseph G. Turi (Académie Internationale de Droit Linguistique)

Jaume Vernet (Universitat Rovira i Virgili)

David Charles Wright Carr (San Miguel de Allende PEN Centre/Universidad del Valle de México, Campus San Miguel de Allende)

Juan de Dios Yapita (Instituto de Lengua y Cultura Aymara)

Diputació de Barcelona

Generalitat de Catalunya

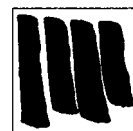

Ajuntament de Barcelona

Centre Català del PEN Club

centre internacional escarré
per a les minories ètniques i les nacions

ciemen

FUNDACIÓ
JAUME I

FUNDACIÓ CATALUNYA

FUNDACIÓ
ENCICLOPÈDIA
CATALANA

GRUP FUS

FUNDACIÓ JAUME BOFILL

Fundació
Ramon Trias Fargas

FUNDACIÓ
Caixa de Sabadell

Centre UNESCO de Catalunya

FUNDACIÓ
RAFAEL CAMPALANS

FUNDACIÓ PELS DRETS COL·LECTIUS DELS POBLES

DECLARACIÓ UNIVERSAL DE DRETS LINGÜÍSTICS
Comitè de seguiment

Diputació de Barcelona

Generalitat de Catalunya